

Kyrkomötet

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2016:1

Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2016:6, *Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem* samt motion 2016:77 om avyttring av egendom som församlingen inte behöver. I skrivelsen föreslås ändringar i kyrkoordningen som innebär följande.

- Rollfördelningen mellan församlingar/pastorat, stift och nationell nivå inom fastighetsförvaltningen tydliggörs.
- Ett register över alla fastigheter i Svenska kyrkan inrättas.
- I varje församling eller pastorat ska det finnas en lokalförsörjningsplan.
- När det finns flera kyrkobyggnader (och andra invigda kyrkorum) i en församling ska det i församlingsinstruktionen redovisas hur dessa i huvudsak brukas.
- Innan en församling eller ett pastorat beslutar att ett kyrkorum ska tas ur bruk ska samråd ske med stiftsstyrelsen som ska ge domkapitlet och länsstyrelsen tillfälle att yttra sig. För att gälla ska beslutet fastställas av stiftsstyrelsen.
- En församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, pastoratet, ska efter godkännande av stiftsstyrelsen under vissa förutsättningar kunna överlåta en kyrkobyggnad till trossamfundet Svenska kyrkan. När en kyrkobyggnad överlåts till trossamfundet ska den förvaltas av stiftet. Domkapitlet beslutar om upplåtelse av kyrkorummet.
- När en kyrkobyggnad har överlåts till trossamfundet Svenska kyrkan får kyrkostyrelsen, efter att yttrande inhämtats från domkapitlet i det stift där kyrkan är belägen och från den länsstyrelse som har tillsynsansvar enligt kulturmiljölagen, besluta att ta ett kyrkorum ur bruk.
- Beräkningen av avgifter och bidrag i utjämningsystemet förenklas.
- Utjämningsystemet tillförs två nya komponenter, dels en som avser andel barn bland befolkningen och dels en som avser särskilda, strukturellt betingade kostnader för särskilda behov av diakonala insatser.
- Ett glesbygdsbidrag återinförs i utjämningsystemet.
- Kostnadsutjämningskonstanten i utjämningsystemet avskaffas.
- Ett kyrkounderhållsbidrag omfattande 100 miljoner kronor införs. Det ska användas som stöd till stiftets församlingar och pastorat för underhåll av kyrkobyggnaderna.
- Det ska inte längre göras någon avräkning av utdelningen från prästlönетillgångarna vid beräkning av stiftsbidrag.
- Förändringen av utjämningsystemet genomförs successivt åren 2018–2021.
- För att finansiera förvaltningen av de kyrkor som ägs gemensamt genom trossamfundet och kyrkounderhållsbidraget ska församlingar och pastorat, om kyrkomötet beslutar det, betala en kyrkounderhållsavgift.

Därutöver föreslås att kyrkostyrelsen i samverkan med stiftens ska erbjuda kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte i frågor rörande fastighetsförvaltning samt säkerställa att det utarbetas handledningar för upphandling och fastighetsförvaltning. Stiftens ska också inom ramen för sitt främjande stödja församlingar och pastorat i deras arbete med projektering, upphandling och genomförande av underhållsåtgärder. Ekonomiska förutsättningar för detta lämnas inom ramen för fördelning av stiftsbidragen.

En utvärdering ska göras av förslagen kring en effektiviserad fastighetsförvaltning, kyrkobyggnaderna och utjämningsystemet. Utvärderingen beträffande förslagen om en effektiviserad fastighetsförvaltning och kyrkobyggnaderna ska redovisas till kyrkomötet 2023 medan utvärderingen beträffande utjämningsystemet ska redovisas till kyrkomötet 2027.

Slutligen föreslår kyrkostyrelsen att det blir obligatoriskt att använda det gemensamma kollekt- och betalssystemet, KOB, för hanteringen av ersättningen för kyrkliga handlingar (clearing). Kyrkostyrelsen avser att inom ramen för 42 kap. 12 § kyrkoordningen utfärda närmare bestämmelser om detta.

Utskottet ställer sig i sak bakom samtliga förslag i skrivelsen. Kyrkorättsutskottet har i sitt yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse framfört synpunkter på användningen av termen ”medlem” i kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, se *bilaga 3*. Utskottet delar Kyrkorättsutskottets uppfattning att centrala termer måste benämnas på ett enhetligt sätt i kyrkoordningen och föreslår därför vissa justeringar i förhållande till kyrkostyrelsens förslag. Dessa ändringar innebär att termen ”kyrkotillhörig” ska användas i ett nytt kapitel 44 om ekonomisk utjämning istället för termen ”medlem”. De paragrafer som berörs är 2, 5, 7 och 10 §§.

Enligt 10 kap. kyrkoordningen om den nationella nivåns uppdrag får kyrkomötet inte besluta om sådana enskilda frågor som det är en församlings eller stifts uppgift att besluta om. Utskottet menar att förslaget i motion 2016:77 avviker från denna ordning och föreslår därför att motionen avslås.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	4
Skrivelsens förslag	4
Motionens förslag	4
Yttrande från Läronämnden	4
Yttrande från andra utskott	4
Bakgrund	4
Utjämningsutredningen	4
Effektivisering av fastighetsförvaltningen	5
Kyrkobyggnader	9
Ekonomisk utjämning	12
Utvärdering	23
Ersättning för kyrkliga handlingar	24
Terminologi	25
Bilaga 1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen	26
Bilaga 2 Läronämndens yttrande 2016:9y	34
Bilaga 3 Kyrkorättsutskottets yttrande 2016:2y	36
Bilaga 4 Organisationsutskottets yttrande 2016:1y	38
Bilaga 5 Kyrkorättsutskottets yttrande 2016:4y	40

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:77.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2016:6, Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1).

Motionens förslag

Motion 2016:77 av Helén Lindbäck, Avyttring av egendom som församlingen inte behöver

Kyrkomötet beslutar att det i bestämmelsen om lokalförsörjningsplan som föreslås i KsSkr 2016:6 ska regleras att församlingen även ska avyttra den egendom den inte behöver för att bedriva församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:6 i Ln 2016:9y, *bilaga 2*.

Yttranden från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:6 i Kr 2016:2y, *bilaga 3*. Vidare har Organisationsutskottet yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse i O 2016:1y, *bilaga 4*. Slutligen har Kyrkorättsutskottet, med anledning av yttrande Kr 2016:2y, yttrat sig över Ekonomi- och egendomsutskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen i Kr 2016:4y, *bilaga 5*.

Bakgrund

Utjämningsutredningen

Vid 2012 års kyrkomöte behandlades kyrkostyrelsens skrivelse 2012:5 *Strukturfrågor*. I skrivelsen aviserade kyrkostyrelsen att den bl.a. avsåg att tillsätta en utredning rörande det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna och utjämningsystemet och återkomma till kyrkomötet med förslag år 2016. Skrivelsen behandlades av Organisationsutskottet O 2012:2 som inte hade något att erinra mot kyrkostyrelsens förslag om att tillsätta en utredning. Detta blev även kyrkomötets beslut.

Kyrkostyrelsen fastställde i december 2012 direktiv för en utredning om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem. Det övergripande syftet med utredningen var att lägga fram förslag som effektiviserar förvaltningen av kyrko-

byggnader och eventuellt andra fastigheter, såväl ekonomiskt som kompetensmässigt. Som tillägg fanns också följande mål för utredningen:

- ◆ Att säkerställa ett långsiktigt hållbart, brett accepterat utjämningsystem.
- ◆ Att överväga clearingsystemets effektivitet och möjliga inkorporering i utjämningsystemet.

Genom ett tilläggsuppdrag beslutat av 2013 års kyrkomöte fick utredningen även uppgiften att utreda möjlighet till ekonomisk kompensation för församlingar och pastorat i gränsbygder för bortfall av kyrkoavgifter. De som fick uppdraget tog namnet Utjämningsutredningen. Utredningen lämnade sitt betänkande *Gemensamt ansvar – En utredning om fastigheter, kyrkor och utjämningsystem* (SKU 2015:1) till kyrkostyrelsen den 5 maj 2015. Utjämningsutredningens betänkande sändes i juni 2015 ut på bred remiss, bland annat till samtliga ekonomiska enheter inom Svenska kyrkan.

Kyrkostyrelsens förslag överensstämmer i nästan alla delar med utredningens förslag. I de fall kyrkostyrelsens förslag inte motsvarar utredningens förslag, uppmärksammas detta särskilt i berörda avsnitt i framställningen nedan.

Effektivisering av fastighetsförvaltningen

Förtydligande av organisation, roller och ansvar

Kyrkostyrelsens förslag

Församlingar och pastorat behöver överväga sitt fastighetsinnehav och effektivisera sin fastighetsförvaltning i syfte att säkerställa sin tillgång till ändamålsenliga lokaler till rimliga kostnader.

Inom ramen för stiftens uppgift att främja en god lokal förvaltning och ha tillsyn i förvaltningsfrågor måste församlingarnas och pastoratens hantering av fastigheter inklusive kyrkobyggnader uppmärksammas särskilt.

Svenska kyrkan på nationell nivå ska tillhandahålla övergripande stödfunktioner för fastighetsförvaltningen inom kyrkan och stödja stiftens i deras uppgift att främja en god fastighetsförvaltning. Detta bör tydliggöras i kyrkoordningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande förtydligande av organisation, roller och ansvar.

Svenska kyrkans förvaltningskostnader förknippade med fastigheter motsvarade cirka 27 procent av Svenska kyrkans totala kostnader år 2010. Det är, mot bakgrund av den prognostiserade utvecklingen av inkomster från kyrkoavgiften, på sikt ohållbart att så stor del av de kyrkotillhörigas avgiftsmedel går till förvaltning av byggnader. Utskottet delar kyrkostyrelsens bedömning att en effektivisering av fastighetsförvaltningen hos församlingar och pastorat förutsätter en utökad samordning mellan kyrkans olika nivåer. För att få till stånd en sådan ökad samordning är det nödvändigt att bygga ut och utveckla de fastighetsrelaterade tjänsterna på stifts- och nationell nivå. Det är enligt utskottet också nödvändigt att tydliggöra roller, ansvar och dimensionering av organisationen inom fastighetsrelaterade områden på lokal nivå, stiftsnivå och nationell nivå.

Gemensamma register och fastighetssystem

Kyrkostyrelsens förslag

I kyrkoordningen görs ett tillägg i 56 kap. 2 § där ändamålen med kyrkans register regleras. Som ett nytt ändamål ska anges register som möjliggör en god fastighetsförvaltning.

Ett register för hela Svenska kyrkan med grundläggande uppgifter om alla fastigheter och byggnader ska vara färdigt senast den 1 januari 2019. Särskilda medel avsätts för att stiftens ska bistå församlingar och pastorat i arbetet med att ta fram de uppgifter som behövs för att registret ska kunna upprättas inom den angivna tidsramen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande gemensamma register och fastighetssystem.

I likhet med kyrkostyrelsen menar utskottet att en effektivare fastighetsförvaltning inom kyrkan förutsätter att man får en överblick över alla de objekt – byggnader, anläggningar eller markområden – som ägs av olika enheter inom kyrkan. Ett sätt att få denna överblick är att skapa ett för hela kyrkan gemensamt fastighetsregister.

Genom att fastighetsregistret tas med i 56 kap. 2 § kan kyrkostyrelsen med stöd av bestämmelserna i 4 § i samma kapitel precisera vilka uppgifter som ska ingå och vem som ska lämna dessa uppgifter. Utifrån detta kan det också preciseras vilka olika slags nyckeltal som ska tas fram.

Strategisk fastighetsplanering

Kyrkostyrelsens förslag

För varje pastorat eller för varje församling, om den inte ingår i ett pastorat, ska det finnas en *lokal försörjningsplan*. Kyrkofullmäktige ska fastställa denna. Det ska ske en översyn av lokal försörjningsplanen minst vart fjärde år.

I kyrkoordningen anges att kyrkostyrelsen får besluta om närmare bestämmelser om lokal försörjningsplaner.

Det bör finnas fastställda lokal försörjningsplaner i samtliga församlingar eller pastorat senast den 1 januari 2022.

Motion 2016:77

Motionären föreslår att det i den nya bestämmelsen om lokal försörjningsplan i 47 kap. § 12 kyrkoordningen som föreslås i skrivelsen ska regleras att församlingen även ska avyttra den egendom den inte behöver för att bedriva församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande strategisk fastighetsplanering.
2. Kyrkomötet avslår motion 2016:77.

Den enskilt viktigaste åtgärden för att sänka kostnaderna för fastighetsförvaltningen i kyrkan är att minska fastighetsinnehavet. Mot bakgrund av detta anser utskottet, i

likhet med kyrkostyrelsen, att det behöver ske ett aktivt och strategiskt arbete med planering av det framtida lokalbehovet i församlingar och pastorat. Med utgångspunkt i lokalförsörjningsplanen kan församlingen se till att lokalinnehavet motsvarar de konstaterade behoven för olika delar av församlingens verksamhet.

Enligt 10 kap. kyrkoordningen om den nationella nivåns uppdrag får kyrkomötet inte besluta om sådana enskilda frågor som det är en församlings eller stifts uppgift att besluta om. Utskottet menar att förslaget i motion 2016:77 avviker från denna ordning och föreslår därför att motionen avslås.

Mötesplatser, utbildning och kompetensförsörjning

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen ska i samverkan med stiftens erbjuda kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte i frågor rörande fastighetsförvaltning. Målgrupper ska vara anställda, förtroendevalda och frivilliga medarbetare på stifts- och lokal nivå.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om mötesplatser, utbildning och kompetensförsörjning.

Flertalet förvaltningsenheter inom Svenska kyrkan är mindre än vad som normalt anses optimalt för en effektiv fastighetsförvaltning. Kompetens kan hämtas på den öppna marknaden men den kan också hämtas från interna specialistfunktioner på lokal och regional nivå. Utskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning att utbildning och kompetensutveckling är strategiskt viktiga områden inom fastighetsförvaltningen. Kyrkostyrelsen behöver därför utarbeta förslag till kompetensutvecklande åtgärder som vänder sig till stift, pastorat och församlingar samt inrätta erfarenhetsbanker. Kompetensutvecklingen ska erbjudas i samverkan med stiftens.

Upphandling

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen ska utarbeta en handledning för upphandling som stöd till församlingar och pastorat.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om upphandling.

För att på ett professionellt sätt kunna förvalta kyrkans fastigheter krävs kompetens inom detta område så att församlingarna kan köpa in de tjänster inom byggentreprenad etc. som är nödvändiga med rätt kvalitet och till bästa möjliga pris. Kyrkostyrelsens förslag om en gemensam handledning kan enligt utskottet i sig medföra en viss samordning. Den kan också leda till ökad effektivitet genom att tydliggöra under vilka omständigheter det kan vara motiverat att anlita extern kompetens. Handledningen bör inte bara ta upp ekonomiska aspekter utan även antikvariska, hållbarhets- och rättviseaspekter bör finnas med.

Process för drift och underhåll

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen ska säkerställa att det tas fram en handledning för fastighetsförvaltning med huvudsakligt fokus på drift och underhåll som stöd för församlingar och pastorat.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om process för drift och underhåll.

Effektiva fastighetsförvaltare arbetar genomgående med enhetliga processer och arbetssätt. Inom kyrkan efterfrågas övergripande processer för drift och underhåll. Genom att arbeta med vård och underhåll av fastigheter enligt gemensamma processer blir det också möjligt att på ett enkelt sätt dela och sprida kompetens, erfarenheter och bra praxis för fastighetsförvaltning inom hela kyrkan.

Underhåll av fastigheter

Kyrkostyrelsens förslag

Stiften ska inom ramen för sitt främjande stödja församlingar och pastorat i deras arbete med projektering, upphandling och genomförande av underhållsåtgärder.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om underhåll av fastigheter.

I och med de ändringar som infördes i samband med att Strukturutredningens förslag genomfördes har stiften en i kyrkoordningen uttrycklig uppgift att främja och utöva tillsyn över församlingarnas förvaltning. Stiftens främjande- och tillsyn i detta avseende omfattar även församlingarnas/pastoratens fastighetsförvaltning. I likhet med kyrkostyrelsen konstaterar utskottet att församlingarna behöver konkret stöd i sitt arbete för sin projektering och upphandling av underhållsåtgärder på sina byggnader. Sådant stöd ska, enligt utskottets mening, vara stifstens uppgift att ge inom ramen för sitt främjande.

Finansiering

Kyrkostyrelsens förslag

Vid beräkningen av stiftsbidragens storlek ska det ingå ett ekonomiskt stöd till stiften för de nya uppgifterna avseende främjande och tillsyn av den lokala fastighetsförvaltningen. Bidraget ska ta hänsyn till antalet byggnader i respektive stift och uppgå till 50 miljoner kronor.

För ett projekt med syfte att utveckla och samla in material till ett fastighetsregister ska 20 miljoner kronor avsättas.

Utskottets överväganden

I skrivelsen betonar kyrkostyrelsen vikten av att arbetet med att effektivisera Svenska kyrkans fastighetsförvaltning kommer i gång på ett samlat sätt i samtliga

stift utan onödiga dröjsmål. Det är därför nödvändigt att finansiering sker genom bidrag från nationell nivå.

Att bygga upp ett fastighetsregister i den storleksordning som det här är fråga om är förenat med betydande kostnader. De exakta kostnaderna för inrättandet av registret är svåra att uppskatta. Utskottet noterar att kyrkostyrelsen är beredd att tillskjuta de ytterligare medel som behövs om det skulle visa sig att de avsatta medlen inte fullt ut räcker till.

Då ställningstagande till belopp som inryms i den nationella nivåns budget är en fråga för Budgetutskottet, lämnar utskottet inget förslag i denna del.

Kyrkobyggnader

Redovisning i församlingsinstruktionen

Kyrkostyrelsens förslag

När det finns flera kyrkobyggnader (och andra invigda kyrkorum) i en församling ska det i församlingsinstruktionen redovisas hur dessa i huvudsak brukas.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande redovisning i församlingsinstruktionen.

Mot bakgrund av kyrkornas centrala betydelse för gudstjänstlivet bör det tas in en redovisning i församlingsinstruktionen av hur kyrkorna brukas i det fall en församling har fler än en kyrka. Vid utformandet av församlingsinstruktionen får då församlingen reflektera över kyrkornas brukande och eventuell problematik avseende kyrkor som inte längre används.

Ordning för att ta ett kyrkorum ur bruk

Kyrkostyrelsens förslag

Innan en församling eller ett pastorat beslutar att ett kyrkorum ska tas ur bruk ska samråd ske med stiftsstyrelsen som ska ge domkapitlet och länsstyrelsen tillfälle att yttra sig.

För att gälla ska ett beslut om att ta ett kyrkorum ur bruk fastställas av stiftsstyrelsen.

När en kyrkobyggnad har överlåtits till trossamfundet Svenska kyrkan får kyrkostyrelsen besluta att ta ett kyrkorum ur bruk. Före ett sådant beslut ska yttrande inhämtas från domkapitlet i det stift där kyrkan är belägen och från den länsstyrelse som har tillsynsansvar enligt kulturmiljölagen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen för att ta ett kyrkorum ur bruk.

Kyrkorummens och kyrkobyggnadernas betydelse kan inte enbart bedömas ur ett renodlat lokalt perspektiv. Detta erkänns redan idag av kyrkoordningen genom att det finns bestämmelser om att ett lokalt beslut om att ta en kyrkobyggnad ur bruk ska fastställas av stiftsstyrelsen. Utskottet delar kyrkostyrelsens mening om att ett samråd mellan församlingen eller pastoratet och stiftet kring frågan om att ta ett

kyrkorum ur bruk behöver inledas på ett tidigt stadium. För att församlingens eller pastoratets beslutsunderlag ska vara så allsidigt och heltäckande som möjligt bör också yttrande inhämtas från domkapitel och länsstyrelse redan innan församlingen eller pastoratet fattar sitt beslut.

När trossamfundet är ägare till en kyrkobyggnad bör det istället vara kyrkostyrelsen som fattar ett eventuellt beslut om att ta ett kyrkorum ur bruk. Eftersom det även i dessa fall finns behov av beslutsunderlag behöver länsstyrelsen i det län där kyrkobyggnaden är belägen ges möjlighet att yttra sig före ett beslut. Med hänsyn till domkapitlets tillsynsuppdrag och då det är fråga om en av stiftets för gudstjänst invigda byggnader bör i dessa fall ett yttrande inhämtas även från domkapitlet.

Utskottet konstaterar slutligen att det här finns behov av ett förtydligande av innebörden i begreppet att ta en kyrka ur bruk. Det kan innebära ett upphörande av användningen av kyrkan, men det kan även tolkas som att de religiösa symbolerna avlägsnats från byggnaden. Vidare konstaterar utskottet, i enlighet med vad som anförs i Kyrkorättsutskottets yttrande Kr 2016:2y, att det finns behov av att se över terminologin avseende kyrkobyggnader, kyrka och kyrkorum då dessa termer idag inte tillämpas på något entydigt sätt i kyrkoordningen.

Överlåtelse av kyrkobyggnad till trossamfundet Svenska kyrkan

Kyrkostyrelsens förslag

En församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, pastoratet ska efter godkännande av stiftsstyrelsen kunna överlåta en kyrkobyggnad till trossamfundet Svenska kyrkan.

Förutsättningar för ett överlåtelsebeslut är att

- kyrkobyggnaden inte används för gudstjänster i församlingen (är lokalt övertalig),
- det har prövats om det finns en alternativ användning för kyrkobyggnaden och
- kyrkostyrelsen är beredd att ta emot kyrkobyggnaden.

När en kyrkobyggnad överlämnas till trossamfundet utgår ingen ekonomisk ersättning.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande överlåtelse av kyrkobyggnad till trossamfundet Svenska kyrkan.

Enligt de prognoser som gjorts kommer trenden med ett minskat antal kyrkotillhöriga att fortsätta vilket bland annat innebär att allt färre kyrkotillhöriga ska ta ansvar för de kyrkobyggnader som ägs av församlingar och pastorat. Även om församlingen inte längre har bruk av en kyrkobyggnad måste man mot bakgrund av reglering i kulturmiljölagen ändå fortsätta att vårda och underhålla den. Detta kan vara förenat med betydande kostnader för församlingen. Mot denna bakgrund menar utskottet, i likhet med kyrkostyrelsen, att det inom Svenska kyrkan behöver tas ett gemensamt ansvar för kyrkobyggnader som inte längre behövs i den lokala församlingsverksamheten.

Den församling eller det pastorat som vill överlåta en kyrkobyggnad, gör detta utan ekonomisk ersättning. Den ”vinst” som församlingen eller pastoratet i sammanhanget gör är att man slipper framtida åtaganden och därmed kostnader för vård och underhåll.

Kyrkunderhållsavgift

Kyrkostyrelsens förslag

För att finansiera förvaltningen av de kyrkor som ägs gemensamt genom trossamfundet och det kyrkunderhållsbidrag som föreslås användas som stöd till stiftets församlingar och pastorat för underhåll av kyrkobyggnaderna, får kyrkomötet besluta att församlingar och pastorat ska betala en kyrkunderhållsavgift.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkordningen gällande kyrkunderhållsavgift.

Trossamfundet måste som ägare av överlåtna kyrkobyggnader svara för att dessa vårdas och underhålls. Till detta bör vid behov samtliga församlingar med egen ekonomi och pastorat kunna bidra genom en särskild kyrkunderhållsavgift. Förutsatt att antalet kyrkobyggnader som överlåts till trossamfundet med tiden ökar kommer det så småningom att bli nödvändigt att ta ut en kyrkunderhållsavgift av viss storlek. Vilken nivå på kyrkunderhållsavgiften som kan komma att krävas på längre sikt får visa sig.

Praktiskt bör det kunna gå till så att kyrkostyrelsen redan i ett särskilt avsnitt i sin skrivelse om verksamhet och ekonomi *år noll* anger om man bedömer att en kyrkunderhållsavgift för *år två* i planeringsperioden behöver tas ut och i så fall av vilken storlek. Kyrkomötet kan då genom sitt beslut om planeringsramar i november *år noll* besluta om den nivå på vilken kyrkostyrelsen maximalt får besluta att ta ut kyrkunderhållsavgift för *år två*. På detta sätt behålls den flexibilitet som behöver finnas för en successiv anpassning av nivån på kyrkunderhållsavgiften till vid varje tidpunkt föreliggande behov, samtidigt som församlingar och pastorat ges ett års framförhållning i relation till sitt budgetarbete.

Stiftet som förvaltare av kyrkor som överlåtits till trossamfundet

Kyrkostyrelsens förslag

När en kyrkobyggnad har överlåtits till trossamfundet Svenska kyrkan ska stiftet förvalta kyrkobyggnaden.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkordningen gällande stiftet som förvaltare av kyrkor som överlåtits till trossamfundet.

Det torde inte vara möjligt att trossamfundet självt ansvarar för förvaltningen av de kyrkobyggnader som överlåts på trossamfundet. Trossamfundet skulle naturligtvis kunna upphandla lokala förvaltare runt om i landet att sköta förvaltningen. Utskottet anser dock, i enlighet kyrkostyrelsens anförande, att man här utifrån såväl ett praktiskt som principiellt perspektiv bör bygga på den reguljära kyrkliga organisationen. Stiftet har en närhet till församlingar och pastorat som är en fördel när överlåtna kyrkobyggnader ska förvaltas.

Upplåtelse av kyrka som överlåtits till trossamfundet

Kyrkostyrelsens förslag

Domkapitlet beslutar om upplåtelse av kyrkorummet. Ett sådant beslut kan inte överklagas.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande upplåtelse av kyrka som överlåtits till trossamfundet.

De bestämmelser som idag finns i kyrkoordningen om beslutsordning för upplåtelse av kyrka är skrivna utifrån att kyrkan förvaltas lokalt. Med stiftet som förvaltare och med hänsyn till domkapitlets uppgifter i fråga om bland annat överklagande av upplåtelsebeslut är det naturligt att det blir domkapitlet som får ansvaret att fatta beslut om upplåtelse av de kyrkor som stiftet förvaltar. Ett beslut från domkapitlet med anledning av ett överklagat upplåtelsebeslut kan idag inte överklagas (41 kap. 7 § i kyrkoordningen). Utskottet föreslår mot bakgrund av detta inte några nya bestämmelser om möjligheten att överklaga ett upplåtelsebeslut som har fattats av domkapitlet.

Ekonomisk utjämning

Mål för den ekonomiska utjämningen

Kyrkostyrelsens förslag

Det ekonomiska utjämningssystemet syftar till att på grundval av en ömsesidig solidaritet mellan Svenska kyrkans församlingar bidra till att utjämna de ekonomiska förutsättningarna i syfte att alla församlingar ska ha ekonomiska möjligheter att fullgöra sin grundläggande uppgift samt kunna ta ansvar för sina kyrkobyggnader.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om mål för den ekonomiska utjämningen.

När nuvarande utjämningssystem tillkom i mitten av 1990-talet angavs i proposition 1996/97:35 *Ett nytt system för ekonomisk utjämning inom Svenska kyrkan* följande mål för utjämningen:

- att göra en rikstäckande kyrklig verksamhet av ungefär dåvarande omfattning möjlig
- att ge väsentligen likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kyrkokommunerna inom landets olika delar
- att finansiera den rikskyrkliga verksamheten och andra för hela kyrkan gemensamma kostnader

Utskottet delar kyrkostyrelsens ståndpunkt att möjliggörande av en rikstäckande verksamhet är en grundläggande utgångspunkt för utjämningen och ska därför även i fortsättningen vara ett huvudsyfte för systemet. Däremot kan det inte anges som ett syfte att utjämningen ska göra det möjligt att bedriva verksamhet av en viss angiven omfattning. Det är inte bara ansvaret att fullgöra den grundläggande uppgiften som primärt är lokalt utan även resursansvaret.

Vidare anser utskottet, i enlighet kyrkostyrelsens anförande, att nuvarande delmål för utjämningsystemet om att ge väsentligen likvärdiga ekonomiska förutsättningar mellan enheterna i landets olika delar, är för högt ställt utifrån dagens förutsättningar. Utjämningsystemet ska minska skillnaderna i ekonomiska förutsättningar men det kan inte bli fråga om en total utjämning, utan en avvägning måste alltid ske av vad som kan uppfattas som rimligt och acceptabelt.

När man ser på de samlade kostnaderna för fastighetsförvaltningen framgår att kostnaderna för kyrkobyggnader i relation till andra byggnader är mycket höga. Det finns därför skäl att lyfta fram som ett särskilt syfte för utjämningsystemet att även bidra till att församlingarna kan ta ansvar för sina kyrkobyggnader.

Det grundläggande mål för utjämningsystemet som här föreslås avser den omfördelning av ekonomiska resurser som görs mellan församlingar och pastorat utifrån deras ekonomiska förutsättningar. Finansieringen av verksamhet på nationell nivå finns därför inte kvar i den nya målformuleringen. Utskottet föreslår inte några egentliga förändringar avseende denna finansiering utan nyss nämnda hör samman med förslaget om att ersätta benämningen ”allmän utjämningsavgift” med ”avgift för gemensam verksamhet”. I likhet med kyrkostyrelsen menar utskottet att avgiften inte utgör en del av det egentliga utjämningsystemet.

Inkomstutjämning

Kyrkostyrelsens förslag

Inkomstutjämningen ska bestå oförändrad. De församlingar och pastorat som har ett medelavgiftsunderlag överstigande riksgenomsnittet betalar en avgift och de vars medelavgiftsunderlag understiger genomsnittet får ett bidrag. Inkomstutjämningen ska avse 50 procent av skillnaden i avgiftsunderlag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om inkomstutjämning.

Utskottet har informerats av kyrkostyrelsen om att det inte är möjligt att på helt objektiva grunder påvisa att någon viss nivå på inkomstutjämningen är att föredra före varje annan. En inkomstutjämning på 50 procent som nu föreslås fortsätta gälla ger, liksom idag, en begränsad utjämnings effekt. Det gäller en avvägning mellan å ena sidan behovet av en inkomstutjämning som ger ett rimligt utfall för dem med sämst ekonomiska förutsättningar och å andra sidan behovet av att vinna acceptans också från dem som står för de stora tillskotten till utjämningen. Nuvarande nivå på inkomstutjämningen har sedan millennieskiftet inte utgjort något hinder för samverkan och indelningsändringsarbete bland församlingar och pastorat. Man bör även ha i åtanke att det finns ytterligare ett slag av inkomstutjämning i en annan del av utjämningsystemet. Det gäller den utdelning av vinstmedel som stiftens årligen gör från förvaltningen av prästlönetillgångarna. Denna del av den totala inkomstutjämningen uppgår även den till 50 procent.

Kostnadsutjämning, övergripande

Kyrkostyrelsens förslag

Utjämningsystemet ska innefatta komponenter som utjämnar vissa kostnader som är strukturellt betingade och inte kan påverkas av enskilda församlingar och pastorat.

Kostnadsutjämningskonstanten avskaffas.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag gällande övergripande om kostnadsutjämning.

En kostnadsutjämning inom Svenska kyrkan bör enligt utskottet, i likhet med nuvarande system, avse strukturellt betingade kostnader som inte kan påverkas av enskilda församlingar och pastorat. På detta sätt kan en utjämning av de ekonomiska förutsättningarna att bedriva kyrklig verksamhet fortsätta ske.

Kostnadsutjämningskonstanten i nuvarande system har sin bakgrund i och bygger på tidigare utjämning av kostnader för begravningsplatser. Redan när den föreslogs införas vid 2004 års kyrkomöte var utgångspunkten att det skulle vara en mer eller mindre kortsiktig lösning. I samband med den större översyn av utjämningsystemet som nu genomförts bör denna komponent, som inte avser några kostnader som bör vara föremål för inomkyrklig utjämning, avskaffas.

Förenklad beräkning

Kyrkostyrelsens förslag

Beräkningen av avgifter och bidrag i utjämningsystemet bör förenklas och bygga på en bedömning av hur stor omfattning en viss komponent ska ha inom kostnadsutjämnningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om förenklad beräkning.

Utskottet har förståelse för kyrkostyrelsens strävan efter genomskinlighet i systemet och välkomnar därför en förenklad modell för att beräkna avgifter och bidrag inom kostnadsutjämnningen. Modellen innebär att snittkostnad per kyrkotillhörig och procentsats för utjämnningen ersätts av ett *utjämningsstal*. Med utgångspunkt från den omsättning som ska gälla för respektive kostnadsutjämningskomponent fastställs detta utjämningsstal, som sedan läggs till grund för att beräkna varje församlings och pastorats avgift eller bidrag. Slutresultatet kommer inte att skilja sig från det som gäller idag men leder till en förenklad beräkningsmodell.

Utjämning av kostnader för andelen kyrkotillhöriga

Kyrkostyrelsens förslag

I utjämningsystemet ska ingå en komponent som avser en låg andel medlemmar av befolkningen inom församlingens eller pastoratets område.

Omfattningen av kostnadsutjämnningen avseende andel medlemmar ska minskas från en omsättning på omkring 210 miljoner kronor (2014) till 120 miljoner (beräknat för 2014). Nuvarande avtrappning av bidraget i relation till andelen med-

lemmar avskaffas. För den andel som inte tillhör Svenska kyrkan och som ligger mer än 35 procentenheter under den för hela landet genomsnittliga andelen medlemmar utgår inget bidrag.

EE 2016:1

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande utjämning av kostnader för andelen kyrkotillhöriga.

När utjämning av kostnader för andelen kyrkotillhöriga infördes i utjämningssystemet på 1990-talet motiverades det med att en hög andel icke-tillhöriga i en församling medförde behov av en mängd olika arbetsinsatser som sammantaget innebar att betydande resurser togs i anspråk. Utskottet har informerats om att den av kyrkostyrelsen utsedda utredningen har haft överläggningar företrädare för ett antal församlingar i Malmö, Göteborg, Linköping, Norrköping, Södertälje och Stockholm med relativt låg andel kyrkotillhöriga. Dessa församlingar har stora mängder enskilda besök och i samverkan med andra aktörer genomför församlingarna integrationsfrämjande verksamheter såsom språkträning och erbjudande av arbetspraktik. Detta visar att det även idag förhåller sig så, att församlingar med låg andel kyrkotillhöriga kan behöva bedriva en omfattande verksamhet till följd av en stor folkmängd i församlingen.

Som ett led i strävan efter att förenkla beräkningarna i utjämningsystemet föreslås även att nuvarande avtrappning av bidraget till en församling som har mycket låg andel kyrkotillhöriga tas bort. För att säkerställa att orimligt höga belopp på bidragssidan inte uppkommer, föreslås samtidigt att en spärr införs. Spärregeln innebär att det inte ska utgå något bidrag för den andel kyrkotillhöriga i församlingen som understiger riksgenomsnittet med mer än 35 procent.

Slutligen noterar utskottet kyrkostyrelsens förslag om att tillhörighetskomponentens omsättning minskas med cirka 100 miljoner kronor till en omsättning om 120 miljoner kronor. Detta är enligt utskottet en fråga för Budgetutskottet att ta ställning till.

Utjämning av kostnader för antalet kyrkobyggnader

Kyrkostyrelsens förslag

I utjämningsystemet ska ingå en komponent som avser antalet kyrkobyggnader i relation till antalet medlemmar.

Omfattningen av kyrkobyggnadskomponenten ska öka från 85 till 120 miljoner kronor. Vid beräkning av avgifter och bidrag tas bara hänsyn till antalet medlemmar per kyrka och inte längre till kyrkornas storlek.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande utjämning av kostnader för antalet kyrkobyggnader.

Utskottet menar i likhet med kyrkostyrelsen att det även fortsättningsvis ska ske en utjämning av kostnader för kyrkobyggnader. Det är uppenbart fråga om strukturellt betingade kostnader som det finns goda skäl till att alla församlingar och pastorat via utjämningsystemet tar ett gemensamt ansvar för.

Vissa förenklingar i beräkningsmodellen föreslås även för denna utjämningskomponent. Testberäkningar har visat att de ekonomiska effekterna av nuvarande

justeringar avgifter och bidrag med hänsyn till den enskilda kyrkans storlek är nästan obefintliga eller mycket små. Därför föreslås att dessa justeringar inte görs i fortsättningen. Utskottet inser dock att kyrkobyggnadernas storlek varierar kraftigt runt om i landet och att utjämningsystemet i viss mån behöver ta hänsyn till detta. Det nya kyrkounderhållsbidrag som i kommande avsnitt föreslås införas i systemet bör enligt utskottet kunna tillgodose detta behov.

Slutligen noterar utskottet att kyrkostyrelsen föreslår en höjning av utjämningskomponentens omsättning från nuvarande 85 miljoner kronor till 120 miljoner kronor. Detta bland annat mot bakgrund av att kostnadsutjämningskonstanten föreslås avskaffas, vilket får märkbara negativa ekonomiska konsekvenser framförallt för församlingar och pastorat på landsbygden. Detta är enligt utskottet en fråga för Budgetutskottet att ta ställning till.

Utjämning av kostnader för andel barn

Kyrkostyrelsens förslag

I utjämningsystemet ska ingå en komponent som avser andelen barn av befolkningen inom församlingens eller pastoratets område. De församlingar och pastorat som har en högre andel barn bland befolkningen inom sitt geografiska område än riksgenomsnittet ska få ett bidrag. De församlingar och pastorat som har en mindre andel ska betala en avgift.

Komponenten i utjämningsystemet som avser andel barn ska omsätta 50 miljoner kronor när den införs.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande utjämning av kostnader för andelen barn.

I inledningen till kyrkoordningens första avdelning framhålls att barnen intar en särställning i kristen tro och därför särskilt behöver uppmärksamhet i Svenska kyrkans verksamhet. Det gäller alla barn, således inte enbart barn som är kyrkotillhöriga eller barn till kyrkotillhöriga i Svenska kyrkan. När man ser på det kyrkliga arbetet runt om i landet står det klart att barn och ungdomsverksamhet där har en framträdande plats. Genom införande av en barnkomponent i kostnadsutjämnningen sker en markering av vikten av att barnverksamheten för framtiden prioriteras högt inom Svenska kyrkans verksamhet.

Utskottet noterar kyrkostyrelsens förslag om en förhållandevis måttlig nivå på den nya barnkomponentens omsättning, det vill säga 50 miljoner kronor. Detta är enligt utskottet en fråga för Budgetutskottet att ta ställning till.

Diakonibidrag

Kyrkostyrelsens förslag

Det ska utgå bidrag inom utjämningsystemets ram till församlingar och pastorat som har särskilda strukturellt betingade kostnader för särskilda behov av diakonala insatser.

Denna diakonikomponent ska utgå från ett socioekonomiskt behovsindex för befolkningen inom församlingens eller pastoratets geografiska område. Bidrag ska utgå till församlingar och pastorat som har ett värde som med 10 procent underskri-

der medianvärdet för hela landet. Bidragets storlek är beroende av hur mycket församlingen eller pastoratet underskrider medianvärdet.

EE 2016:1

Diakonikomponenten ska sammantaget omfatta bidrag på 50 miljoner kronor.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande diakonibidrag.

De diakonala utmaningarna är viktiga för Svenska kyrkan att möta. Det finns församlingar och pastorat där den sociala utsattheten är särskilt stor och det finns påtagliga samband mellan ekonomisk/social utsatthet samt fysisk/mental hälsa. I likhet med kyrkostyrelsen menar utskottet att det här är fråga om strukturellt betingade skillnader i diakonala behov mellan församlingarna som det finns anledning för Svenska kyrkan att ta ett gemensamt ansvar för.

Utskottet föreslår i likhet med kyrkostyrelsen att det i kyrkoordningen bara regleras att det ska finnas ett diakonibidrag och att detta bidrag ska gå till församlingar och pastorat med en befolkning som har sämre socioekonomiska förutsättningar än genomsnittet i landet. Därmed ges utrymme för att, i det fall behov skulle uppstå, göra justeringar i beräkningsgrunden för diakonibidraget utan att det krävs särskilt beslut i kyrkomötet om detta.

Utskottet har informerats om att kyrkostyrelsen avser att i samband införandet av den nya kostnadsutjämnningen tillämpa ett indextal som beräknas på hushållens disponibla inkomst i församlingen i relation till lägsta skäligen levnadsnivå. Den lägsta skäligen levnadsnivå beräknas med hänsyn till familjestorlek och sammansättning och har indexvärdet 100. Ett hushåll med indexvärdet 150 har alltså en disponibel inkomst som överstiger lägsta skäligen levnadsnivå med femtio procent. En fördel med detta indextal är att man får ett mått som beskriver förhållandena för hela befolkningen, oavsett ålder. Det är dock möjligt att använda sig av andra socioekonomiska index med ytterligare variabler.

Utskottet noterar slutligen kyrkostyrelsens förslag om att diakonibidraget sammantaget ska omfatta 50 miljoner kronor. Detta är enligt utskottet en fråga för Budgetutskottet att ta ställning till.

Glesbygdsbidrag

Kyrkostyrelsens förslag

Det ska utgå bidrag inom utjämnningssystemets ram till församlingar och pastorat som har särskilda strukturellt betingade kostnader för att de ligger i glesbygd. Glesbygdsbidrag ska utgå till församlingar och pastorat som utgör glesbygd enligt nu gängse definition (högst åtta invånare per kvadratkilometer och högst 70 procent tätortsgrad). Härtill ska glesbygdsbidrag utgå till landsbygdsförsamlingar och landsbygdspastorat i Visby stift. Glesbygdsbidraget ska beräknas utifrån antalet medlemmar i glesbygdsförsamlingar och -pastorat.

Glesbygdsbidraget ska sammantaget omfatta 45 miljoner kronor.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande glesbygdsbidrag.

Att verka i glesbygd medför extra kostnader och det är uppenbart fråga om strukturellt betingade merkostnader som inte kan påverkas av enskilda församlingar och pastorat. Utskottet föreslår därför, i enlighet med vad kyrkostyrelsen anfört, att glesbygdsbidraget återinförs i utjämningsystemet.

Bidraget ska gå till de församlingar och pastorat som räknas som glesbygdsförsamlingar med definition av glesbygd som finns i *Statistisk årsbok 2014*. Det innebär att församlingar och pastorat med en tätortsgrad understigande 70 procent och mindre än åtta invånare per kvadratkilometer kommer i fråga för glesbygdsbidrag. Även om inte församlingar och pastorat i Visby stift formellt är klassificerade som glesbygd föreslås ändå att även dessa församlingar och pastorat, med undantag för domkyrkoförsamlingen, kommer i fråga för glesbygdsbidrag i den obligatoriska utjämningsordningen. De ekonomiska förutsättningarna för dessa enheter skiljer sig från andra enheter inom Svenska kyrkan på så sätt att även relativt små förändringar får en stark påverkan på dessa enheters ekonomi.

Luleå stift påpekade i sitt remissvar att kriteriet ”invånare per kvadratkilometer” bör beräknas utifrån *församlingens eller pastoratets* geografiska område. I de testberäkningar som gjordes under utredningens gång erhöll församlingar och pastorat, med ett antal invånare understigande åtta per kvadratkilometer i den *kommun* de var belägna i, glesbygdsbidrag. Utskottet menar, i enlighet med den justering kyrkostyrelsen gjort till följd av nämnda remissvar, att ett nytt glesbygdsbidrag ska beräknas utifrån församlingens eller pastoratets egna geografiska yta.

Det i kyrkoordningen tidigare reglerade glesbygdsbidraget avskaffades av 2003 års kyrkomöte. Ett ”ytabidrag”, motsvarande det tidigare glesbygdsbidraget, ingår istället idag i beräkningen av stiftsbidrag. I kommande avsnitt om förslag till ny modell för fördelning av stiftsbidrag framgår, att ”ytabidraget” inte längre ska finnas kvar som en del i det nya förslaget. Nivån på det nu föreslagna glesbygdsbidraget till församlingarna motsvarar ungefär hälften av det totala ytabidrag som idag fördelas till vissa stift. Det tidigare glesbygdsbidraget innefattade delarna glesbygdstillägg, kallortstillägg och energitillägg som således ingår i dagens ytabidrag. I likhet med kyrkostyrelsen har utskottet funnit att det endast finns skäl att återinföra den del av det tidigare glesbygdsbidraget som avser själva glesbygdsfaktorn det vill säga långa avstånd.

Extra utjämningsbidrag

Kyrkostyrelsens förslag

Bestämmelserna i kyrkoordningen om extra utjämningsbidrag ska utgå.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande extra utjämningsbidrag.

Utskottet konstaterar att såväl stiftsstyrelserna som kyrkostyrelsen har möjlighet att utan särskilda bestämmelser besluta om ekonomiskt stöd till en viss församling eller ett visst pastorat om detta bedöms vara nödvändigt.

Stiftsbidrag

Kyrkostyrelsens förslag

Det ska finnas kvar ett stiftsbidrag som vid sidan av den egna utdebiteringen av avgift från medlemmarna i stiftets församlingar och pastorat finansierar stiftens verksamhet. Detta bidrag används fritt av stiftet till den verksamhet de har att svara för, vilket innefattar den egna verksamheten och främjande, också genom ekonomiska anslag, av verksamheten hos församlingar och pastorat.

Stiftsbidraget ska bestå av en inkomstutjämnning av motsvarande slag som på lokal nivå, ett grundbidrag på 12 miljoner kronor till varje stift, en del som beräknas utifrån antalet medlemmar i stiftet, ett bidrag till stiftens främjande av fastighetsförvaltning samt ett bidrag till gudstjänster av rikskaraktär i Uppsala och Stockholms stift.

Det så kallade ytabidraget utgår vid beräkningen av stiftsbidrag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande stiftsbidrag.

Liksom kyrkostyrelsen föreslår utskottet att det ska finnas kvar ett stiftsbidrag även i framtiden. Detta dels mot bakgrund av att en avgiftsväxling, med syftet att låta stiftet helt och hållet själva finansiera sina respektive verksamheter via stiftsavgiften, kan leda till den oönskade effekten att det totala uttaget av kyrkoavgift samtidigt ökar. Härtill kommer att konstruktionen med stiftsbidrag innehåller en viss utjämnning mellan stiftet. Detta är särskilt påtagligt för Visby stift som skulle behöva genomföra en orealistiskt stor höjning av sin kyrkoavgiftssats för att kompensera för det inkomstbortfall som ett borttagande av stiftsbidraget skulle medföra.

Det bör enligt utskottet även fortsättningsvis stå stiftet fritt att förfoga över stiftsbidraget, inte minst mot bakgrund av att stiftet har möjlighet att komma till rätta med vissa oförmligheter i systemet som en obligatorisk kostnadsutjämnning är förknippad med.

Den nya bestämmelsen i kyrkoordningen som föreslås ger stiftet en tydligare rätt till att få stiftsbidrag i förhållande till nu gällande bestämmelse.

Kyrkostyrelsen aviserar vissa förändringar i den beräkningsmodell efter vilken nuvarande stiftsbidrag beräknas. Efter att prövning av vad som är en rimlig nivå gjorts, avses nuvarande nivå på grundbidraget höjas med cirka tre miljoner kronor till 12 miljoner kronor per stift. En del i stiftsbidraget ska vara relaterat till antal tillhöriga i Svenska kyrkan i stiftet. Det motsvarar till viss del det som nu kallas främjandebidrag och som beräknas utifrån antalet invånare och med en avtrappning för de största stiftet. Den nya fördelningen av bidrag per kyrkotillhörig i stiftet görs utan någon sådan avtrappning. En helt ny del i stiftsbidraget avser stiftens främjande av fastighetsförvaltningen bland församlingar och pastorat i stiftet. Detta mot bakgrund av förslaget om en effektiviserad fastighetsförvaltning inom Svenska kyrkan, där stiftet föreslås få ett utvidgat främjandeuppdrag. Förändringarna i utformningen av det nya stiftsbidraget sammanfattas i följande tabell.

Tabell 1. Förändring av stiftsbidrag, tusental kronor.

	Utfall 2014	Nytt förslag	Skillnad
Grundbidrag	119 000	156 000	37 000
Främjandebidrag / bidrag per kyrkotillhörig	190 500	155 000	-35 500
Ytabidrag	97 500	0	-97 500
Kyrkobyggnadsbidrag	50 000	0	-50 000
Främjande fastighetsförvaltning	0	50 000	50 000
Bidrag till gudstjänster av rikskyrklig karaktär	1 300	1 300	0
Summa	458 300	362 300	-96 000

Sammantaget innebär den nya modellen en minskning av stiftsbidraget med i stort sett det belopp som idag beräknas som ytabidrag, där den största förändringen för ett enskilt stift är bortfall av ytabidraget för Luleå stift. Kyrkostyrelsens skrivning i förslaget om att ytabidraget ska ”utgå” kan ha flera olika betydelser men utskottet utgår från att kyrkostyrelsen med ordet ”utgå” här menar att ytabidraget ska avskaffas. Här bör även noteras att det samtidigt införs ett glesbyggsbidrag på 45 miljoner kronor i en annan del av utjämningsystemet.

Kyrkobyggnadsbidraget, med sin bakgrund i ett tidigare bidrag som reglerats i kyrkoordningen, finns inte heller kvar som en del av stiftsbidraget i den nya modellen. I kommande avsnitt föreslås i stället ett nytt kyrkounderhållsbidrag, som kan ses som en variant av det kyrkobyggnadsbidrag som tidigare var reglerat i kyrkoordningen.

Kyrkounderhållsbidrag

Kyrkostyrelsens förslag

Ett kyrkounderhållsbidrag omfattande 100 miljoner kronor införs. Det ska användas som stöd till stiftets församlingar och pastorat för underhåll av kyrkobyggnaderna.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande kyrkounderhållsbidrag.

Ansvaret för kyrkobyggnaderna innebär betydande kostnader för församlingar och pastorat. Inte minst riskerar det bli betungande för enheter på landsbygden och glesbygden där en stor del av kyrkobyggnaderna är belägna och där antalet kyrkor i relation till antalet kyrkotillhöriga är som störst.

Det har visat sig att det kan vara svårt för ett antal församlingar och pastorat att klara den egeninsats som alltid krävs vid underhållsåtgärder i samband med beviljande av kyrkoantikvarisk ersättning. Det är enligt utskottet angeläget att planerade åtgärder på kyrkobyggnaderna som berättigar till kyrkoantikvarisk ersättning verkligen genomförs. Det är här fråga om Svenska kyrkans kapacitet att förvalta kyrkobyggnader på ett sätt som ligger i linje med kulturmiljölagens bestämmelser och är även fråga om ett övergripande kyrkligt intresse.

Mot den här bakgrunden delar utskottet kyrkostyrelsens uppfattning att nuvarande nivå på bidragen till underhåll av kyrkobyggnader behöver öka, även om den beloppsmässiga nivån på bidraget formellt sett är en fråga för Budgetutskottet att tas ställning till.

Det som idag kallas ”kyrkobyggnadsbidrag” ingår nu med 50 miljoner kronor som underlag för beräkningen av stiftsbidrag. Kyrkounderhållsbidraget om samman-

lagt 100 miljoner kronor enligt kyrkostyrelsens förslag fördelas först mellan stiftet, som i sin tur ska ge församlingar och pastorat bidrag som avser underhåll av kyrkobyggnaderna. Det är här inte fråga om ett bidrag som stiftet fritt beslutar om vad det ska användas till. Utskottet menar därför att bidraget inte bör ingå som en del i stiftsbidraget utan istället utgöra en egen bidragsform reglerad i kyrkoordningen. Utskottet är informerat om att kyrkostyrelsen avser att fördela bidraget efter den sammanlagda byggytan på kyrkorna i stiftet. En mindre del av bidraget fördelas med hänsyn till kyrktätheten, det vill säga antalet kyrkor i förhållande till antalet kyrkotillhöriga i stiftet.

Slutligen välkomnar utskottet kyrkostyrelsens initiativ till framtagande av en ny nyckeltalslista och anvisningar som, utifrån ovan nämnda syfte med kyrkounderhållsbidraget, ska ge stiftet bättre förutsättningar i sin fördelning av detta bidrag till församlingarna.

Avräkning av utdelningen från prästlönetillgångarna vid beräkning av stiftsbidrag

Kyrkostyrelsens förslag

Det ska inte längre göras någon avräkning av utdelningen från prästlönetillgångarna vid beräkning av stiftsbidrag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande avräkning av utdelningen från prästlönetillgångarna vid beräkningen av stiftsbidrag.

Utskottet föreslår, i likhet med kyrkostyrelsen, att samtidigt som vinstmedel betalas ut till församlingar och pastorat som har andelar i avkastningen från prästlönetillgångarna, betalar stiftet in motsvarande belopp från tillgångarna till nationell nivå. Det innebär att motsvarande ordning som gällde före 2005 återinförs och att nuvarande ordning, där stiftet får tillgodogöra sig hälften av denna utdelning samtidigt som avräkning för detta görs mot stiftsbidraget, upphör.

Det finns flera skäl till denna förändring. Prästlönetillgångarna och dess avkastning utgör en del av det kyrkliga och nationella utjämningsystemet. Detta faktum blir tydligare i en ordning där hälften av utdelningen också betalas in till nationell nivå. Förändringen innebär även vissa administrativa fördelar. Exempelvis upphör problematiken med att vissa stift enligt dagens ordning ibland måste betala tillbaka erhållet stiftsbidrag till nationell nivå, när nivån på årets utdelning från förvaltningen av prästlönetillgångar blivit känd.

Viktigt att notera är slutligen att förändringen inte får ekonomisk påverkan för vare sig stiftet eller nationell nivå, eftersom det här endast rör sig om en omdirigering av betalningsströmmar. Stiftets intäktsbortfall beträffande utdelning från prästlönetillgångar kommer i det nya systemet helt att kompenseras av motsvarande höjning av stiftsbidraget från nationell nivå.

Genomförande av förslagen rörande ekonomisk utjämning

Kyrkostyrelsens förslag

Förändringen av utjämningsystemet avseende församlingar och pastorat och av stiftsbidragen genomförs successivt åren 2018–2021.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande genomförande av förslagen rörande ekonomisk utjämning.

De förändringar i det ekonomiska utjämningsystemet och av stiftsbidragen som föreslås i denna skrivelse får ekonomiska konsekvenser för församlingar, pastorat och stift som dessa behöver få tid att anpassa sig till. Det nuvarande utjämningsystemet infördes successivt under en fyraårig övergångsperiod mellan åren 1997–2000. Utskottet delar kyrkostyrelsens bedömning att samma ordning ska gälla nu och att det nya utjämningsystemet successivt ska träda i kraft under perioden 2018–2021, där det nya systemet får fullt genomslag från och med år 2021. Beträffande kyrkounderhållsbidraget föreslås att bestämmelserna om detta träder i kraft fullt ut första året 2018. Som en följd av detta kommer samtidigt hela det belopp om 50 miljoner kronor avseende kyrkobyggnadsbidrag, som ingår i stiftsbidragets nuvarande modell för stiftsbidrag, i sin helhet att avskaffas första året 2018.

Ekonomiska konsekvenser av ändringar i utjämnings-systemet

Förslagen om ändringar i utjämningsystemet som får ekonomiska konsekvenser i större eller mindre utsträckning för i stort sett alla organisatoriska delar av Svenska kyrkan. Det som redovisas i tabellen nedan utgår från ekonomiska konsekvenser för nationell nivå efter att det nya utjämningsystemet fått fullt genomslag år 2021.

Diakonibidrag, ökad kostnad	-50 miljoner kronor
Glesbygdsbidrag, ökad kostnad	-45 miljoner kronor
Kyrkounderhållsbidrag, ökad kostnad	-100 miljoner kronor
Stiftsbidrag, minskad kostnad	+99 miljoner kronor
Återstående finansieringsbehov	-96 miljoner kronor

Den minskade kostnaden för det samlade stiftsbidraget enligt kyrkostyrelsens förslag motsvarar i stort sett det så kallade ytabidrag som finns med i nuvarande beräkning av stiftsbidrag och som föreslås avvecklas. Storleken på ytabidraget motsvarar storleken på de tillkommande glesbygds- och diakonibidragen (sammanslaget 95 miljoner kronor). Det återstående finansieringsbehovet om 96 miljoner kronor motsvarar det nya kyrkounderhållsbidraget om 100 miljoner kronor. Som tidigare nämnts omfattas inte det nya kyrkounderhållsbidraget av de övergångsregler som det nya utjämningsystemet i övrigt föreslås göra.

Utvärdering

Utvärdering av arbetet med en effektiviserad fastighetsförvaltning

Kyrkostyrelsens förslag

En utvärdering av hur beslut om och inriktningen av arbetet med en effektivare fastighetsförvaltning har genomförts samt vilka effekter detta har haft ska läggas fram till 2023 års kyrkomöte. Det ska göras en granskning av vilka åtgärder som har vidtagits av församlingar och pastorat, stiftet samt kyrkostyrelsen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om utvärdering av arbetet med en effektiviserad fastighetsförvaltning.

Det är angeläget att ett beslut om effektivare fastighetsförvaltning följs upp och utvärderas på ett systematiskt sätt efter en viss tid. En sådan utvärdering bör ske på alla nivåer och kan minska behovet av detaljerade bestämmelser. Som kyrkostyrelsen ser på saken är det naturligt att arbetet med effektivare fastighetsförvaltning kontinuerligt följs upp och utvärderas redan från början, såväl nationellt som i stiftet och i församlingar/pastorat. Det ligger i sakens natur att man redan från början försöker dra lärdomar av det man gör och utvärdera om man skulle kunna bli mer effektiv genom att arbeta på något annat sätt. Detta innebär dock inte att kyrkostyrelsen årligen måste redovisa till kyrkomötet vilka erfarenheter man dragit och vilka effekter man uppnått. En sådan grundlig utvärdering bör inte göras innan arbetet har bedrivits under ett antal år.

Utvärdering av förslagen kring kyrkobyggnader

Kyrkostyrelsens förslag

En utvärdering av hur de förslag rörande hanteringen av kyrkobyggnader som kyrkostyrelsen nu lägger fram har genomförts samt vilka effekter detta har haft ska redovisas till 2023 års kyrkomöte.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om utvärdering av förslagen kring kyrkobyggnader.

Utskottet delar kyrkostyrelsens mening om att det behöver göras en utvärdering av förslagen även i denna del. Det är viktigt att följa upp t.ex. i vilken utsträckning förslaget om möjlighet till överlåtelse av en kyrkobyggnad till trossamfundet har utnyttjats och vad detta har inneburit för den församling eller det pastorat som överlämnat kyrkan, för trossamfundet som ägare och för stiftet som förvaltare ur ekonomiskt, praktiskt och pastoralt hänseende. Även huruvida kyrkomötet beslutat att kyrkounderhållsavgift får tas ut samt, om uttag av kyrkounderhållsavgift i så fall har haft någon påverkan på benägenheten att överlåta kyrkobyggnader till trossamfundet, bör omfattas av utvärderingen. Likaså bör utvärderingen omfatta vilka ställningstaganden kyrkostyrelsen gjort när det gäller att ta emot en kyrkobyggnad och på vilka grunder kyrkostyrelsen inte varit beredd att ta emot en kyrkobyggnad

för det fall denna situation inträffat. Det är också viktigt att följa upp vad förslaget inneburit i kulturarvshänsende.

I likhet med vad som sagts ovan rörande utvärderingen av förslagen om en effektiviserad fastighetsförvaltning bör en kontinuerlig utvärdering av förslagets effekter göras medan en mera grundlig och systematisk utvärdering bör anstå några år. Enligt kyrkostyrelsens mening kan det vara lämpligt att en sådan mer grundlig utvärdering redovisas till kyrkomötet 2023.

Utvärdering av förslaget till förändrat utjämningsystem

Kyrkostyrelsens förslag

En utvärdering bör göras av vilka effekter det nya utjämningsystemet fått på makronivå och hur systemet uppfyller de mål som är satta. Utvärderingen ska redovisas till kyrkomötet 2027.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om utvärdering av förslaget till förändrat utjämningsystem.

Även förslaget till förändrat utjämningsystem bör följas upp och utvärderas efter en tid. I likhet med kyrkostyrelsen menar utskottet att det är värdefullt att brett följa upp och utvärdera vilka effekter det nya systemet haft när det gäller måluppfyllelse på makronivå. Det bör t.ex. utvärderas om det nya systemet på ett tillfredsställande sätt har förmått bidra till att ge församlingarna ekonomiska möjligheter att fullgöra sin grundläggande uppgift och att ta ansvar för sina kyrkobyggnader.

På motsvarande sätt som ovan nämnda utvärderingar rörande förslagen om en effektiviserad fastighetsförvaltning respektive hanteringen av kyrkor, bör en kontinuerlig utvärdering av förslagets effekter göras medan en mera grundlig och systematisk utvärdering bör anstå några år. Enligt utskottets mening bör det nya systemet få vara i full kraft under en mandatperiod innan en större utvärdering sker. Utskottet föreslår därför likt kyrkostyrelsen att denna utvärdering ska redovisas först till kyrkomötet 2027.

Ersättning för kyrkliga handlingar

Kyrkostyrelsens förslag

Inga ändringar görs i kyrkoordningens bestämmelser om ersättning för kostnader för kyrkliga handlingar (Clearing). Det bör dock bli obligatoriskt att använda det gemensamma kollekt- och betalssystemet, KOB, för hanteringen av ersättningen för kyrkliga handlingar. Beslut om detta får fattas av kyrkostyrelsen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ersättning för kyrkliga handlingar.

Kyrkorättsutskottets yttrande (Kr 2016:2y) över kyrkostyrelsens skrivelse innehåller viss kritik gällande den terminologi som används i förslaget till bestämmelser i nytt kapitel 44 om ekonomisk utjämning i kyrkoordningen, se bilaga 3.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller utskottets förslag om ändrad terminologi i nya 44 kap. 2, 5, 7 och 10 §§. Dessa ändringar innebär att ordet ”medlem” ersätts av ”kyrkotillhörig”.

Utskottet delar Kyrkorättsutskottets uppfattning att en central term i kyrkoordningen måste återkomma på ett konsekvent och sammanhållet sätt i regelverket. Utskottet föreslår därför vissa justeringar i texten i det nya 44 kapitlet om ekonomisk utjämning i förhållande till kyrkostyrelsens förslag. Dessa ändringar innebär att termen ”kyrkotillhörig” ska användas i ett nytt kapitel 44 om ekonomisk utjämning istället för termen ”medlem”. De paragrafer som berörs är 2, 5, 7 och 10 §§.

Uppsala den 29 september 2016

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Birgitta Söderfeldt, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Leif Grip, Margareta Nisser-Larsson och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Johansson, Titti Ådén, Linda Isberg, John-Erik Sturesson, Kerstin Andersson-Carlsson, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Dan Kareliusson, Jan Björkman och Claes Björndahl.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1),

dels att 44 kap. ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna före 40 kap. 7 §, 41 kap. 3 a § samt till 47 kap. ska ha följande lydelse,

dels att 3 kap. 2 §, 10 kap. 3 §, 40 kap. 7 och 8 §§, 41 kap. 3 §, 42 kap. 5 §, 46 kap. 4 och 5 §§, 56 kap. 2 § och 57 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt 44 kap. och fyra nya paragrafer 40 kap. 10 och 11 §§, 41 kap. 10 §, och 47 kap. 12 § samt nya rubriker närmast före 40 kap. 10 §, 40 kap. 11 §, 41 kap. 10 § och 47 kap. 12 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. Kyrkofullmäktige

2 §

Kyrkofullmäktige beslutar i principiella ärenden och i ärenden som på annat sätt är av större vikt, främst

- | | |
|--|--|
| 1. godkännande av församlingsinstruktionen | 2. <i>fastställande av lokalförsörjningsplan,</i> |
| 2. mål och riktlinjer för verksamheten, | 3. mål och riktlinjer för verksamheten, |
| 3. budget, kyrkoavgift och andra viktiga ekonomiska frågor, | 4. budget, kyrkoavgift och andra viktiga ekonomiska frågor, |
| 4. val av ledamöter och ersättare i kyrkorådet, församlingsråd och valnämnden, | 5. val av ledamöter och ersättare i kyrkorådet, församlingsråd och valnämnden, |
| 5. val av revisorer, | 6. val av revisorer, |
| 6. grunderna för ersättning till förtroendevalda och revisorer, | 7. grunderna för ersättning till förtroendevalda och revisorer, |
| 7. fastställande av årsredovisningens resultat och balansräkning, och | 8. fastställande av årsredovisningens resultat och balansräkning, och |
| 8. ansvarsfrihet. | 9. ansvarsfrihet. |

Kyrkofullmäktige beslutar också i andra frågor som anges i kyrkoordningen.

10 kap. Den nationella nivåns uppdrag

3 §

Kyrkostyrelsen företräder trossamfundet Svenska kyrkan. Den bereder och verkställer kyrkomötets beslut och har förvaltande uppgifter.

Kyrkostyrelsen ska

- | | |
|--|---|
| 1. stödja stiftens arbete för utveckling av församlinglivet, | 1. stödja stiftens arbete för utveckling av församlinglivet <i>och av en god förvaltning i församlingar och pastorat,</i> |
| 2. ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder, | |
| 3. svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund, | |
| 4. samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni, | |
| 5. ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning, | |

6. svara för det kyrkliga utjämningsystemet,
7. ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem,
8. främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan, och
9. verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och livstolkning.

40 kap. Kyrkobyggnader

Beslut om att ta kyrkobyggnader ur bruk **Beslut om att ta kyrkorum ur bruk**

7 §

En församling får besluta att *en kyrkobyggnad* inom församlingen ska tas ur bruk.

Om församlingen ingår i ett pastorat, ska beslutet dock fattas av pastoratet. Om församlingen inte godkänner att *kyrkobyggnaden* tas ur bruk, får pastoratet besluta detta endast om det finns särskilda skäl.

En församling får besluta att *ett kyrkorum* inom församlingen ska tas ur bruk.

Om församlingen ingår i ett pastorat, ska beslutet dock fattas av pastoratet. Om församlingen inte godkänner att *kyrkorummet* tas ur bruk, får pastoratet besluta detta endast om det finns särskilda skäl.

8 §

Församlingens eller *pastoratets* beslut om att *en kyrkobyggnad* ska tas ur bruk ska *prövas* av stiftsstyrelsen. *Före* beslut i stiftsstyrelsen ska domkapitlet och länsstyrelsen *ges* tillfälle att yttra sig.

Stiftsstyrelsen ska *fastställa* ett beslut att ta *en kyrkobyggnad* ur bruk, om det inte finns *synnerliga skäl* mot detta.

Om *församlingen* eller *pastoratet* överväger att ta *ett kyrkorum* ur bruk ska *samråd* ske med stiftsstyrelsen. När det finns ett förslag om att ta *ett kyrkorum* ur bruk ska stiftsstyrelsen under tiden för *samrådet* ge domkapitlet och länsstyrelsen tillfälle att yttra sig.

För att gälla ska ett beslut att ta *ett kyrkorum* ur bruk fastställas av stiftsstyrelsen.

När *en kyrkobyggnad* har överlåtit till trossamfundet Svenska kyrkan enligt 10 § får kyrkostyrelsen besluta att ta *ett kyrkorum* ur bruk. Före ett sådant beslut ska kyrkostyrelsen ge domkapitlet i det stift där kyrkan är belägen och den länsstyrelse som har tillsynsansvar enligt kulturmiljölagen tillfälle att yttra sig.

Överlåtelse av kyrkobyggnad

10 §

En församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, pastoratet får efter godkännande av stiftsstyrelsen överlåta *en kyrkobyggnad* med tillhörande kyrkotomt till trossamfundet Svenska kyrkan.

Ett sådant beslut får fattas bara om

- 1. kyrkobyggnaden inte ska användas för församlingens gudstjänster,*
- 2. det har prövats om det finns en alternativ användning, och*
- 3. kyrkostyrelsen har godtagit att överta kyrkobyggnaden.*

Förvaltning av kyrkobyggnad som har överlåtits till trossamfundet

11 §

En kyrkobyggnad som har överlåtits till trossamfundet Svenska kyrkan ska förvaltas av det stift där kyrkobyggnaden är belägen.

41 kap. Upplåtelse av kyrka

3 §

En kyrka får upplåtas för andra ändamål än de som avses i 1 eller 2 § bara om det kan antas att kyrkorummet och dess inventarier kommer att behandlas med pietet och aktsamhet. Den får inte upplåtas för något ändamål som kränker kyrkorummets helgd. En upplåtelse får inte heller ske på så sätt att den hindrar församlingens gudstjänstliv eller verksamhet i övrigt.

Upplåtelse av *kyrka* för kyrkliga handlingar i andra fall än de som avses i 2 § får vägras bara om upplåtelsen skulle strida mot bestämmelserna i första stycket.

Upplåtelse av *församlingskyrka* för kyrkliga handlingar i andra fall än de som avses i 2 § får vägras bara om upplåtelsen skulle strida mot bestämmelserna i första stycket.

Vem som beslutar om upplåtelse av kyrka

Vem som beslutar om upplåtelse av församlingskyrka

3 a §

För en församling som ingår i ett pastorat gäller det som sägs om kyrkorådet i 4–6, 8 och 9 §§ i stället församlingsrådet.

Beslut om upplåtelse av kyrka som ägs av trossamfundet Svenska kyrkan

10 §

Domkapitlet i det stift där kyrkan finns beslutar om upplåtelse av en kyrka som ägs av trossamfundet Svenska kyrkan efter överlåtelse enligt 40 kap. 10 §.

42 kap. Kyrkoavgift och ersättning för kyrkliga handlingar

EE 2016:1
Bilaga 1

5 §

Kyrkostyrelsen ska genast överföra intäkterna från kyrkoavgiften till församlingarna och stiftet. Bestämmelser om avräkning mot intäkterna finns i 44 kap. 13 §.

Kyrkostyrelsen ska genast överföra intäkterna från kyrkoavgiften till församlingarna och stiftet. Bestämmelser om avräkning mot intäkterna finns i 44 kap. 11 §.

44 kap. Ekonomisk utjämning m.m.

Inledande bestämmelser

1 § Det som sägs i detta kapitel om församlingar ska för en församling som ingår i ett pastorat i stället gälla pastoratet.

Bestämmelserna i detta kapitel ska inte tillämpas på Hovförsamlingen.

Bestämmelserna i 7–10 §§ gäller bara territoriella församlingar.

Definitioner

2 § I detta kapitel används följande uttryck med den betydelse som anges nedan:

Avgiftsunderlag: De sammanlagda beskattningsbara inkomster som de kyrkotillhöriga i en församling har enligt Skatteverkets beslut om kommunal inkomstskatt enligt 56 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244) året före bidragsåret.

Bidragsår: Det år under vilket ett bidrag betalas ut eller en avgift ska betalas.

Utjämningsstal/Bidragstal: Ett krontal som fastställs av kyrkostyrelsen och som bestämmer omfattningen av utjämningen för respektive komponent i kostnadsutjämningen.

Medelavgiftsunderlag: Medelavgiftskraften multiplicerad med antalet kyrkotillhöriga i församlingen den 1 januari året före bidragsåret. Medelavgiftskraften är avgiftsunderlaget för de kyrkotillhöriga i hela landet, dividerat med antalet kyrkotillhöriga i landet den 1 januari året före bidragsåret.

Tätortsgrad: Hur stor andel av befolkningen som bor i tätort.

Avgifter för gemensam verksamhet och kyrkunderhåll

3 § Församlingen ska varje år betala en avgift för gemensam verksamhet. Avgiften för gemensam verksamhet är sju öre per etthundra kronor av församlingens avgiftsunderlag.

Församlingen ska om kyrkomötet beslutar det också betala en kyrkunderhållsavgift.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om kyrkunderhållsavgiften.

Inkomstutjämning

4 § Församlingarnas inkomster utjämnas genom avgifter och bidrag. De församlingar vars avgiftsunderlag överstiger medelavgiftsunderlaget ska betala en inkomstutjämningsavgift. De församlingar vars avgiftsunderlag understiger medelavgiftsunderlaget ska få ett inkomstutjämningsbidrag.

Avgiften eller bidraget fastställs varje år och är femtio procent av skillnaden mellan församlingens avgiftsunderlag och medelavgiftsunderlaget, multiplicerat med en avgiftssats som beslutas av kyrkostyrelsen.

Utjämning av kostnader för kyrkobyggnader

5 § Församlingarnas kostnader för kyrkobyggnader utjämnas genom avgifter och bidrag. De församlingar som den 1 januari året före bidragsåret hade fler kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad än medeltalet kyrkotillhöriga per kyrka i landet vid samma tidpunkt ska betala en kyrkobyggnadsavgift. De församlingar som hade färre kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad än medeltalet ska i stället få ett kyrkobyggnadsbidrag.

Avgifter och bidrag fastställs varje år och beräknas för varje kyrkobyggnad på grundval av skillnaden mellan antalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i församlingen och medeltalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i landet. Skillnaden multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt utjämningstal.

6 § Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om hur de avgifter och bidrag som enligt 5 § gäller för församlingarna i Visby stift ska fördelas mellan församlingarna och den samfällighet som avses i 2 kap. 10 §.

Utjämning av kostnader för verksamhet bland dem som inte tillhör Svenska kyrkan

7 § Församlingarnas kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga utjämnas genom avgifter och bidrag. Om de kyrkotillhörigas andel av de folkbokförda invånarna inom en församlings territoriella område den 1 januari året före bidragsåret överstiger medeltalet för kyrkotillhöriga i landet vid samma tidpunkt ska församlingen betala en avgift. Om de kyrkotillhörigas andel understiger medeltalet kyrkotillhöriga i landet ska församlingen i stället få ett bidrag.

Avgifter och bidrag fastställs varje år och beräknas på skillnaden mellan andelen kyrkotillhöriga i församlingen och medeltalet kyrkotillhöriga i landet. Den på detta sätt framräknade skillnaden multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt utjämningstal. Till den del som andelen kyrkotillhöriga i en församling med mer än 35 procentenheter understiger genomsnittlig andel kyrkotillhöriga i hela landet ska det dock inte utgå något bidrag.

Utjämning av kostnader för verksamhet bland barn

8 § Församlingarnas kostnader med anledning av andelen barn utjämnas genom avgifter och bidrag. Om barnens andel av de folkbokförda barnen inom en församlings territoriella område den 1 januari året före bidragsåret överstiger medeltalet för barn i landet vid samma tidpunkt ska församlingen få ett bidrag. Om barnens andel understiger medeltalet barn i landet ska församlingen i stället betala en avgift.

Avgifter och bidrag fastställs varje år och beräknas på grundval av skillnaden mellan andelen barn i församlingen och medeltalet barn i landet. Skillnaden multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt utjämningstal.

Diakonibidrag

9 § Församlingar som har en befolkning med sämre socioekonomiska förutsättningar än genomsnittet i landet ska erhålla ett diakonibidrag. Kyrkostyrelsen fastställer bidragets storlek för varje bidragsberättigad församling.

Glesbygdsbidrag

10 § Församlingar med mindre än 8,0 invånare per kvadratkilometer och en tätortsgrad under 70 procent samt landsbygdsförsamlingar i Visby stift ska få ett glesbygdsbidrag. Bidraget beräknas genom att antalet kyrkotillhöriga inom församlingens territoriella område multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt bidragstal.

Hur avgifter och bidrag fastställs, m.m.

11 § Kyrkostyrelsen fastställer för varje församling avgifter och bidrag enligt 3–5 och 7–10 §§. Avgifterna betalas av församlingarna och bidragen tillförs församlingarna genom avräkning mot intäkterna från kyrkoavgiften.

Kyrkostyrelsen ska meddela församlingarna dessa uppgifter senast den 25 januari under bidragsåret.

Till ledning för församlingarnas budgetarbete ska kyrkostyrelsen senast den 10 september året före bidragsåret meddela församlingarna preliminära uppgifter om avgifterna och bidragen.

12 § Avgifter och bidrag enligt 3–5 och 7–10 §§ påförs församlingarna med en tolfedel varje kalendermånad och räknas av mot det förskott på intäkterna av kyrkoavgiften som församlingarna erhåller.

13 § Under januari och februari månad är regleringen av avgifter och bidrag preliminär. Från och med mars månad ska den vara slutlig. Under mars månad ska de regleringar rättas som har gjorts under januari och februari månad.

Stiftsbidrag

14 § Stiftens erhåller bidrag till sin verksamhet och för stöd till stiftets församlingar (stiftsbidrag).

Kyrkounderhållsbidrag

15 § Kyrkostyrelsen ska besluta om bidrag till stiftens som stiftens ska använda till församlingarnas underhåll av kyrkobyggnader.

Uppgiftsskyldighet

16 § Församlingar och stift är skyldiga att lämna de ekonomiska och statistiska uppgifter som behövs för den ekonomiska utjämningen. Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om dessa uppgifter och om förseningsavgift för den som inte lämnar uppgifterna i rätt tid.

46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom

4 § Utgifterna för stiftets förvaltning av prästlönetillgångarna ska betalas med inkomsterna från denna förvaltning.

Nettovinsten på förvaltningen av prästlönefastigheterna utgörs av vad som återstår av vinsten från den samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret minskad med det belopp som enligt 11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen.

Den nettovinst som uppkommer vid förvaltningen av prästlönetillgångarna och som tillkommer församlingarna ska stiftet fördela på dessa i förhållande till deras andelar i prästlönetillgångarna.

Stiftet får dock av vinsten behålla de medel som behövs för förvaltningen.

Samtidigt som vinstmedel betalas ut till församlingarna ska stiftet till den nationella nivån betala ett lika stort belopp.

47 kap. Ekonomisk förvaltning för församlingar och pastorat

47 kap. Ekonomisk förvaltning *m.m.* för församlingar och pastorat

Lokalförsörjningsplan

12 §

För församlingen eller, om församlingen ingår i ett pastorat, för pastoratet ska finnas en lokalförsörjningsplan.

Kyrkorådet ska minst vart fjärde år pröva om det ska ske en ändring av lokalförsörjningsplanen. Om inget förslag till ändring utarbetas ska skälen för detta anmälas till kyrkofullmäktige.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om lokalförsörjningsplaner.

56 kap. Kyrkobokföring och andra register

Ändamål med övriga register

2 §

I Svenska kyrkan ska finnas register som gör det möjligt för Svenska kyrkan att

1. uppfylla skyldigheten att lämna uppgifter enligt 14 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan,

2. hantera kyrko- och begravningsavgift,

3. ta fram erforderlig statistik,

4. tillhandahålla uppgifter om Svenska kyrkans indelning,

5. genomföra de kyrkliga valen,

6. tillhandahålla uppgifter om de präster och diakoner som står under respektive stifts tillsyn, *och*

7. ansöka om förordnande för präster att vara vigselförrättare.

6. tillhandahålla uppgifter om de präster och diakoner som står under respektive stifts tillsyn,

7. ansöka om förordnande för präster att vara vigselförrättare, *och*

8. *bidra till en god fastighetsförvaltning.*

5 §

För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Församlingar som ingår i ett pastorat ska ha en gemensam församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med domkapitlet. När det gäller en gemensam församlingsinstruktion ska kyrkorådet även samråda med församlingsråden inom pastoratet. Instruktionen ska innehålla

1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastorala programmet ska även behandlas dels församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift, dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys.

När det finns flera kyrkor i en församling ska redovisas hur dessa i huvudsak används.

Utöver vad som sägs i första stycket ska i en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat även redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Där ska också redovisas hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade enligt 37 kap. 18 § i huvudsak disponeras.

Utöver vad som sägs i första och andra styckena ska i en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat även redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Där ska också redovisas hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade enligt 37 kap. 18 § i huvudsak disponeras.

1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2018 med undantag av ändringarna i 56 kap. 2 § vilka träder i kraft den 1 januari 2017.
2. En begränsning av förändringarna för församlingar och pastorat till följd av nya 44 kap. ska ske enligt följande.

Förändringen utgör skillnaden mellan nettot av avgifter och bidrag för församlingarna och pastoraten enligt nya 44 kap. för bidragsåret 2018 jämfört med det netto som skulle ha uppkommit samma år om bestämmelserna i tidigare 44 kap. hade tillämpats. Med nettot enligt nya 44 kap. avses skillnaden mellan bidrag och avgifter enligt 3–5 och 7–10 §§. Med nettot enligt tidigare 44 kap. avses skillnaden mellan bidrag och avgifter enligt 6, 7, 8 och 9 §§ i tidigare 44 kap.

Vid beslut om avgifter och bidrag enligt 11 § ska

- från nettot för bidragsåret 2018 avräknas tre fjärdedelar av förändringen,
- från nettot för bidragsåret 2019 avräknas två fjärdedelar av förändringen, och
- från nettot för bidragsåret 2020 avräknas en fjärdedel av förändringen

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2016:9y

Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:6

Läronämnden ser inga läromässiga hinder för att skrivelsens förslag genomförs.

I inledningen till kyrkoordningens andra avdelning beskrivs församlingarnas identitet:

Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling. Denna är den primära enheten inom kyrkan. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.

Den lokala församlingen är den grundläggande manifestationen av vad det innebär att vara kyrka eftersom det är där evangeliet förkunnas, sakramenten förvaltas och en gemenskap församlas (Den augsburgska bekännelsen, artikel VII). Kyrkorummet är till för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift. Det är ett helgat rum vilket betonas i inledningen till kyrkoordningens tionde avdelning Kyrkobyggnader:

Kyrkans erfarenhet visar att det behövs särskilda kyrkorum, avskilda för att tjäna församlingens gudstjänstliv, även om det inte är nödvändigt med särskilda lokaler för att Guds folk ska kunna samlas till gudstjänst. De helgade kyrkorummen är över hela landet ett tecken på Guds närvaro.

Gudstjänstlivet är en omistlig dimension av församlingens grundläggande uppgift. Det kommer till uttryck både som allmän gudstjänst och i de kyrkliga handlingarna vid livets avgörande skeden. Om ett visst kyrkorum inte behöver användas för detta ändamål, utan gudstjänst kan firas i en annan av församlingens kyrkor, finns inga hinder för att skrivelsens förslag genomförs.

Svenska kyrkan består av församlingar och stift som är förenade i ett trossamfund med nationella organ. När äganderätt till en kyrka enligt skrivelsens förslag ska överlåtas från en församling är det lämpligt att detta sker till trossamfundet Svenska kyrkan. Samtidigt är det avgörande, som uttryck för vår kyrkosyn, att ansvaret för kyrkobyggnadens upplåtande och övrig förvaltning läggs på stiftet som en av kyrkans två pastorala nivåer.

Läronämnden noterar att beslutet att överlåta en kyrkobyggnad till trossamfundet Svenska kyrkan inte innebär att det upphör att vara ett invigt kyrkorum om inte särskilt beslut fattas om detta.

Uppsala den 31 augusti 2016

EE 2016:1
Bilaga 2

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Per Eckerdal, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Eva-Lotta Grantén, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2016:2y

Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem

Till Ekonomi- och egendomsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2016:6

Kyrkorättsutskottet har tidigare uttalat (Kr 2013:6y) att en ändring i kyrkoordningen ska vara så beredd som dess beskaffenhet kräver och ha möjlighet att stå sig över tid för att ge en kontinuitet i regelverket. Kyrkorättsutskottet har också tidigare uttalat (Kr 2013:3) att arbetet med kyrkoordningen ska präglas av en strävan att åstadkomma ett förenklat regelverk och i syfte att uppnå ett regelverk som är ändamålsenligt, enkelt att tillämpa för alla Svenska kyrkans nivåer och som syftar till att skapa goda förutsättningar för utförandet av den grundläggande uppgiften.

Kyrkorättsutskottet noterar att kyrkostyrelsen i sitt förslag till nytt 44 kap. i kyrkoordningen ersätter termen ”tillhörig” med ”medlem”. Syftet med bytet av terminologi är enligt kyrkostyrelsen ett enklare språkbruk, vilket framgår av kyrkostyrelsens kyrkoordningskommentar till 44 kap. 5 § där styrelsen anför att det ”har sin bakgrund i vad Läronämnden vid 2004 års kyrkomöte anförde i sitt yttrande 2004:4y. Läronämnden menade att såväl ordet ’tillhörig’ som ordet ’medlem’ kan motiveras bibliskt och teologiskt.” (KsSkr 2016:6, s. 119). Kyrkorättsutskottet kan konstatera att den term som huvudsakligen används i kyrkoordningen är ”tillhörig”, se t.ex. inledningstexterna till andra, sjätte, åttonde och nionde avdelningarna samt 29 kap. om kyrkotillhörighet och 35 kap. om församlingstillhörighet. I 4 kap. 23 § finns dock en inkonsekvens av terminologin där termen ”medlem” i stället används. I 4 och 7 §§ lagen om Svenska kyrkan (1998:1591) används ordet ”tillhör”. Kyrkostyrelsens förslag i denna del innebär en kraftig förstärkning av en inkonsekvens i kyrkoordningens terminologi genom att det kommer att föreligga diskrepans bl.a. mellan de kapitel som reglerar kyrko- och församlingstillhörighet och hur kyrko- och församlingstillhörighet uttrycks i bestämmelserna om ekonomisk utjämning. Att ändra en i kyrkoordningen central term i endast ett av kyrkoordningens 59 kapitel är enligt Kyrkorättsutskottets uppfattning inte en bra juridisk-teknisk metod. En sådan ändring av terminologin måste enligt Kyrkorättsutskottets mening genomföras konsekvent och sammanhållet. Kyrkorättsutskottet noterar vidare att det i kyrkostyrelsens förslag i 44 kap. 2 § föreligger diskrepans i terminologin, där termen ”kyrkotillhörig” används i definitionen av avgiftsunderlag medan termen ”medlem” används i övriga definitioner i samma bestämmelser.

Slutligen noterar Kyrkorättsutskottet att det kan finnas anledning för kyrkostyrelsen att fortsätta översynen av terminologin avseende kyrkobyggnader, kyrka och kyrkorum då dessa termer inte används på något entydigt sätt i kyrkoordningen. Det är inte klart hur dessa termer förhåller sig till varandra.

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget övrigt att erinra mot det framlagda förslaget till ändringar i kyrkoordningen.

Uppsala den 28 september 2016

EE 2016:1
Bilaga 3

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jenny Thor, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Margareta Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sebastian Clausson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Christina Blomqvist, Asta Matikainen Lecklin, Georg Lagerberg, Per-Olof Jacobsson, Ann-Christine From Utterstedt, Mikael Eskilandersson, Birgitta Sedin och Lars Larsson.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2016:1y

Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem

Till Ekonomi- och egendomsutskottet

Organisationsutskottets yttrande över skrivelse KsSkr 2016:6.

Organisationsutskottet vill inledningsvis framhålla att man ser positivt på kyrkostyrelsens förslag till förtydligande av organisation, roller och ansvar för kyrkans olika nivåer när det gäller arbetet med att effektivisera fastighetsförvaltningen. Utskottet vill särskilt lyfta fram betydelsen av att det grundläggande ansvaret för fastighetsförvaltningen föreslås fortsatt ligga kvar hos den lokala nivån.

Vidare ser utskottet det som betydelsefullt att stiftens roll tydliggörs när det gäller att inom ramen för sin uppgift främja och utöva tillsyn över församlingarnas och pastoratens förvaltning samt stödja församlingar och pastorat i arbetet med fastighetsförvaltningen.

Utskottet anser också att de lokalförsörjningsplaner som föreslås ska upprättas kan utgöra ett viktigt redskap i den strategiska fastighetsplaneringen.

Enligt utskottets mening kommer utbildning och kompetensutveckling att vara en avgörande faktor för att församlingar och pastorat ska lyckas att effektivisera fastighetsförvaltningen. Utskottet menar därför att det är bra att kyrkostyrelsen enligt förslaget ges en tydlig roll att, tillsammans med stiftens, erbjuda sådan.

Sammantaget menar utskottet att kyrkostyrelsens förslag i dessa delar skapar en bra grund och ger de nödvändiga förutsättningarna för att effektivisera fastighetsförvaltningen inom kyrkan samtidigt som hänsyn kan tas till det faktum att förvaltningsorganisationen på lokal nivå har stor variation i organisation, kompetens och storlek på förvaltad fastighetsbestånd m.m.

Det kan dock, enligt utskottets mening, ifrågasättas om stiftens, med kyrkostyrelsens förslag, i tillräcklig grad kommer att kompenseras ekonomiskt för sina ökade kostnader i relation till främjandet av den lokala fastighetsförvaltningen. Utskottet vill därför understryka vikten av att denna fråga, vilket kyrkostyrelsen också förutskickar i sin skrivelse, kontinuerligt följs upp så att en otillräcklig finansiering av stiftens insatser inte tillåts inverka menligt på möjligheterna att uppnå en effektiviserad fastighetsförvaltning på lokal nivå.

Slutligen vill utskottet framhålla att man ser positivt på att det inte redan nu, innan det finns någon möjlighet att ha en välgrundad uppfattning om hur stor den totala kostnaden för förvaltningen av kyrkor som överläts till trossamfundet kan bli, föreslås ett uttag av kyrkounderhållsavgift.

Uppsala den 28 september 2016

EE 2016:1
Bilaga 4

På Organisationsutskottets vägnar

Birgit Kullingsjö, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Birgit Kullingsjö, ordförande, Claes Block, Aina Andersson, Anton Härder, Cecilia Clausen, Roberth Krantz, Per Lindberg, Irma Carlsson, Maj-Lis Aasa, Olle Reichenberg, Kåge Johansson, Tomas Jansson, Bella Aune, Irene Oskarsson och Bo Hanson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Britt Sandström, Sven Gunnar Persson, Birgitta Wrede, Gunvor Vennberg, Johnny Lilja, Britt Kilsäter, Märta Brita Forsberg Svensson, Karin Forsell, Elsa Christersson och Markus Holmberg.

Biskoparna Sven-Bernhard Fast och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2016:4y

**Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och
utjämningsystem**

Till Ekonomi- och egendomsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över Ekonomi- och egendomsutskottets förslag till ändringar i 44 kap. i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet har tidigare yttrat sig till Ekonomi- och egendomsutskottet (se Kr 2016:2y) och där framfört synpunkter på användningen av termen ”medlem” i kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen (KsSkr 2016:6). Med anledning av detta har Ekonomi- och egendomsutskottet gjort justeringar i förslaget till kyrkoordningsbestämmelser och begärt ett kompletterande yttrande över utskottets förslag till ändringar i 44 kap. innebärande att ordet ”medlem” byts till ”kyrkotillhörig”.

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot Ekonomi- och egendomsutskottets förslag till ändringar i 44 kap. i kyrkoordningen.

Uppsala den 29 september 2016

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Joakim Lindström, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jenny Thor, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Margareta Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sebastian Clausson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Christina Blomqvist, Asta Matikainen Lecklin, Georg Lagerberg, Per-Olof Jacobsson, Ann-Christine From Utterstedt och Lars Larsson.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2016:2

Miljö- och tillgänglighetsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas fem motioner kring miljö och tillgänglighet.

I motion 2016:3 föreslås att kyrkostyrelsen får i uppdrag att utreda frågan om införande av en paragraf om miljökonsekvensanalys. Utskottet anser att det i dag finns ett ökat fokus på hållbarhetsfrågor på alla nivåer inom Svenska kyrkan. Initiativen tas på lokal nivå med stift och nationell nivå som stöd och samordnare. Genom kyrkostyrelsens prioriteringar kring hållbarhet lyfts frågan kring miljökonsekvenser ytterligare. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Avseende motion 2016:36 har utskottet behandlat frågan med förenklad motionsbehandling då utskottet finner att inget nytt framkommit som förändrar utskottets tidigare ställningstaganden. Utskottet föreslår därmed avslag på motionen.

I motion 2016:37 föreslås kyrkostyrelsen få i uppdrag att rekommendera församlingar, pastorat och stift att oparfymerade produkter blir ett led i miljödiplomeringen. Utskottet föreslår avslag på motionen med hänvisning till att frågor om tillgänglighet och arbetsmiljö faller under det lokala ansvaret.

I motion 2016:39 föreslås att kyrkostyrelsen får i uppdrag att ta fram modeller för ljudanläggningar som kan användas i olika typer av kyrkorum samt att en särskild fond inrättas där församlingar kan ansöka om bidrag till bra ljudanläggningar.

Utskottet konstaterar att på Svenska kyrkans intranät finns information kring olika fastighetsfrågor och att det redan i dag finns möjlighet att ansöka om bidrag till ljudanläggningar via kyrkobyggnadsbidragen. Utskottet föreslår därför avslag på motionen.

I motion 2016:70 föreslås att kyrkostyrelsen får i uppdrag att ser över hur utvecklingen kring miljödiplomeringen kan stärkas samt att ekonomiska medel för att möjliggöra miljödiplomering för alla församlingar och pastorat som inte klarat steg 1 av miljödiplomeringen av ekonomiska skäl.

Utskottet anser att denna fråga tillgodosetts genom kyrkostyrelsens prioriteringar för år 2016 och framåt samt att det snarare torde vara andra skäl än ekonomiska som förhindrar att miljödiplomeringsarbetet fortskrider. Med anledning av ovanstående föreslår utskottet avslag på motionen.

Till betänkandet finns två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:3.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:36.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:37.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:39, punkt 1.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:39, punkt 2.

6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:70, punkt 1.

7. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:70, punkt 2.

Motionernas förslag

Motion 2016:3 av Karl-Gunnar Svensson, Miljökonsekvensanalys

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och återkomma till kyrkomötet med förslag på att införa en paragraf om miljökonsekvensanalys i kyrkoordningen.

Motion 2016:36 av Terence Hongslo, Gör kyrkan tillgänglig för alla

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att rekommendera stift, pastorat och församlingar att kyrkans lokaler hålls parfymfria gällande både personal, förtroendevalda och besökare.

Motion 2016:37 av Terence Hongslo, Miljödiplomeringen behöver ta hänsyn till den kemiska miljön

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att rekommendera församlingar, pastorat och stift att användningen av oparfymerade produkter blir ett led i miljödiplomeringen av Svenska kyrkans lokaler.

Motion 2016:39 Elsa Christersson och Hildegard Jarskog, Möjligheten att höra ord och ton i våra kyrkor

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram modeller för ljudanläggningar som kan användas i olika typer av kyrkorum.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att anslå särskilda medel till en särskild fond från vilken församlingarna kan ansöka om bidrag till bra ljudanläggningar.

Motion 2016:70 av Ylva Wahlström m.fl., Öka miljödiplomeringen efter FN:s antagna miljömål

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över hur man kan stärka utvecklingen kring miljödiplomeringen i hela Svenska kyrkans organisation.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta ekonomiska medel för att möjliggöra miljödiplomeringen för alla församlingar och pastorat som inte ekonomiskt klarat av steg 1 i miljödiplomeringen.

Bakgrund

Kyrkomötet har tidigare under denna mandatperiod behandlat ärendet i motion 2016:36 Gör kyrkan tillgänglig för alla, med förenklad motionsbehandling, i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2015:3. Kyrkomötet avslagit motionen.

Förenklad motionsbehandling har avseende motion 2016:36 beslutats i enlighet med 4 kap. 19 a § i Arbetsordning för kyrkomötet.

Kyrkomötet har även tidigare behandlat motioner kring parfymfria miljöer och oparfymerade produkter samt andra tillgänglighetsaspekter, bland annat motion 2014:13 i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2014:3 *Tillgänglighet i kyrkor och andra lokaler*, samt motionerna 2015:25 och 2015:68 i EE 2015:4 *Tillgänglighet i Svenska kyrkans lokaler*. Samtliga motioner har avslagits av kyrko-

mötet med, i huvudsak, det gemensamma argumentet att dessa frågor måste behandlas av den lokala nivån inom ramen för gällande ansvar för diskriminerings- och arbetsmiljölagstiftning. Även motion 2013:10 som behandlades i betänkandet EE 2013:3 *Ljud i kyrkan* som behandlade säkerställande av ljudmiljön i våra kyrkor fick avslag med motiveringen att detta inte är en kyrkoordningsfråga.

Förvaltarskapet – teologi och praktik

I inledningstexten till avdelning 11 Ekonomi och egendom i kyrkoordningen anges bland annat följande:

De som har hand om kyrkans ekonomi och egendom svarar för sin förvaltning inför både Gud och människor. Förvaltarskapet måste utövas med hänsyn till hela Guds skapelse.

Förvaltarskapet innefattar ett ansvars- och hänsynstagande både gentemot andra människor och mot miljön som båda är oskiljaktiga delar av Guds skapelse. Ansvaret som ryms inom förvaltarskapet innefattar alla människor och omfattar därmed också hur tillgänglighets- och diskrimineringsfrågor hanteras i församlingarnas dagliga arbete och utvecklingsarbetet.

Genom Svenska kyrkans initiativ kring miljöfrågor som bland annat tagit sig uttryck i Interfaith Climate Summit Uppsala 2008 och biskopsbrevet om klimat 2014 finns en förväntan att Svenska kyrkan ska vara en föregångare kring miljö- och hållbarhetsfrågor. Kopplingen till förvaltarskapstanken, med den teologiska reflektionen som även innefattar människovärdesprincipen, rättviseperspektiv m.m., har bidragit till detta.

På många håll inom Svenska kyrkan uppmärksammas miljö- och hållbarhetsfrågor i såväl gudstjänstliv som i det löpande arbetet. Miljöarbetet sker både spontant och organiserat och strukturerat genom arbete med miljödiplomering och skogscertifieringar. I kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* redovisas kyrkostyrelsens ökade fokus på hållbarhetsfrågor.

Kyrkostyrelsens arbete inom området hållbar utveckling innefattar stöd till stiftens och församlingarnas klimatarbete, arbete för att förbättra nationell nivåns klimat- och miljöarbete, utveckling av det diakonala arbetet och utmaning i identitets- och människovärdesfrågor, som samtliga bidrar till en hållbar kyrka.

I kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:6 *Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem* betonar kyrkostyrelsen, med hänvisning till förvaltarskapet att Svenska kyrkan inom ramen för fastighetsförvaltningen bör agera så att vi bidrar till framgången för det globala klimatavtal som tecknades i Paris under slutet av 2015.

Kyrkomötet fattade 2013 beslut om barnkonsekvensanalys, som innebär att beslut ska föregås av en analys över vilka konsekvenser beslutet kan få för barn och unga. Även den fysiska miljön som barnen möter påverkar och formar dem för lång tid framåt. Därför behöver barnperspektivet lyftas in i alla åtgärder och beslut som berör barn. Denna analys innebär inte endast en analys av konsekvenserna här och nu utan också för barnens framtid och kommande generationers unga. Analysen förutsätter ett långsiktigt perspektiv som även innebär att långsiktiga hållbarhets- och miljömässiga konsekvenser bör beaktas i en barnkonsekvensanalys.

Kyrkostyrelsen har under våren 2016 beslutat att påbörja ett arbete med miljödiplomering för nationell nivå samt fastställt en ny inköspolicy med uppförandekod

för leverantörer för att täcka flera aspekter med koppling till hållbar utveckling under inköpsprocessen.

I inköspolicyn beskrivs de principer som ska genomsyra alla inköp som görs på nationell nivå. Hållbarhetskraven har utvecklats i Svenska kyrkans uppförandekod för leverantörer, som ska skrivas under och bifogas avtal som sluts med leverantörer. Vid mindre inköp fungerar koden som vägledning för att se till att hållbara val görs.

I det av kyrkostyrelsen fastställda dokumentet för nationell nivå framgår också att en miljökonsekvensanalys ska ske genom att bland annat analysera miljökonsekvenser inför inköp och låta det påverka såväl beteende som val av vara/tjänst.

Policyn och tillhörande uppförandekod för leverantörer används då nationell nivå sluter ramavtal för hela Svenska kyrkans räkning. Det står församlingar, pastorat och stift fritt att utnyttja dessa avtal. Dokumentet är framtaget för att även kunna användas av stift och församlingar som på egen hand köper in varor och tjänster: ”Stift och församlingar erbjuds använda samma dokument.”

Kyrkostyrelsen konstaterar i sin skrivelse att endast ca 100 enheter använder verktyget Miljödiplomering och att många ligger kvar i den första fasen. Arbetet för den kommande perioden ska därför inriktas på att, tillsammans med stiftens, analysera vad som krävs för att fler enheter ska börja använda Miljödiplomering och fortsätta att utvecklas i sitt klimat- och miljöarbete.

Miljödiplomeringsverktyget är avsett att kartlägga de områden som påverkar miljön mest för att man därefter systematiskt ska genomföra successiva och målinriktade förbättringar. Miljödiplomeringen fungerar som ett ledningsverktyg och anger inte vilka områden som måste ingå utan den inledande kartläggningen avgör detta. I samband med en sådan kartläggning är det fullt möjligt att lokalt ta beslut om t.ex. användandet av kemikalier vid lokalvård, parfymfria produkter och miljöer. Dessa beslut kan även fattas inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet som det åligger varje enhet att bedriva.

Utskottets överväganden

Miljökonsekvensanalys

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:3.

Utskottet konstaterar att det inom Svenska kyrkan, på alla nivåer, sker många goda insatser med fokus på hållbarhetsfrågor. De senaste åren har detta fokus blivit alltmer synligt. Med förvaltarskapstanken och människovärdesprincipen som utgångspunkt innebär hållbarhetsbegreppet flera olika dimensioner såsom ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Nationell nivå har sedan ett år en tjänst inrättad med fokus på hållbarhetsfrågor för nationell nivå där även uppgiften att samordna och att bidra i stiftens främjandeuppdrag kring hållbarhetsfrågor ingår. Genom t.ex. centralt upphandlade avtal med tydliga kriterier kring både miljö- och rättviseaspekter som kan avropas av alla enheter inom Svenska kyrkan underlättas församlingars, pastorats och stifts möjligheter att göra goda, kostnadseffektiva, val av varor och tjänster utan att själva behöva ställa krav på leverantörer kring hållbarhetsaspekterna. I samråd med stiftens miljösamordnare sker ett arbete med att utveckla och förenkla verktyget för det lokala hållbarhetsarbetet, miljödiplomeringen.

Utskottet konstaterar att man genom lokala policydokument och miljödiplomeringensarbete har större möjlighet att fånga upp de olika aspekter som hållbarhets-

arbetet innebär och att stiftens samt nationell nivå's roller är att stärka, främja och utveckla detta arbete.

Utskottet instämmer med De Ungas Kyrkomöte att det på många håll sker ett aktivt arbete med miljö- och klimatfrågor där miljökonsekvensanalyser är en naturlig del och att detta arbete kan få större effekt när initiativet kommer från den egna verksamheten och inte via centrala beslut.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet att motionen avslås.

Gör kyrkan tillgänglig för alla

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:36.

Utskottet har behandlat motionen med förenklad motionsbehandling då utskottet finner att inget nytt framkommit som förändrar utskottets tidigare ställningstaganden till motsvarande motion år 2014 samt 2015. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Miljödiplomeringen behöver ta hänsyn till den kemiska miljön

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:37.

I inledningen av fjärde avdelningen i kyrkoordningen: Den nationella nivån, tredje stycket, anges följande:

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Det beslutar om kyrkoordningen. Den lokala och regionala självstyrelsen kommer till uttryck i att kyrkomötet inte får besluta i sådana enskilda frågor som faller inom församlingarnas och stiftens ansvarsområden.

Utskottet anser, i likhet med tidigare år, att användandet av oparfymerade produkter är en fråga för varje enskild enhet inom Svenska kyrkan att hantera inom ramen för tillgänglighetsarbetet och/eller det systematiska arbetsmiljöarbetet. Därtill kommer, som tidigare, möjligheten att belysa frågan inom ramen för miljödiplomeringsarbetet. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Möjligheten att höra ord och ton i våra kyrkor

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:39.

Utskottet erfar att inom ramen för Svenska kyrkans intranät publiceras, under rubriken Fastigheter och kulturarv, tips, checklistor och goda exempel kring fastighetsfrågor som på sikt även torde innefatta frågor kring ljudmiljö.

När det gäller punkten kring inrättande av fond konstaterar utskottet att man redan idag kan ansöka om medel för förbättringar av ljudmiljön inom ramen för stiftens kyrkobyggnadsbidrag.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet att motionen avslås.

Öka miljödiplomeringen efter FN:s antagna miljömål

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:70.

Utskottet har erhållit information kring den samverkan som finns mellan nationell nivå och stiftens miljösamordnare och konstaterar även att kyrkostyrelsen i sin skrivelse KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* lyfter frågan om utvecklandet av miljödiplomeringsarbetet på alla

nivåer inom Svenska kyrkan som ett prioriterat område. I många fall inte är ekonomiska skäl som förhindrar att miljödiplomeringsarbetet tar fart utan snarare brist på resurser såsom stöd från stiftet eller att miljödiplomeringsverktyget upplevs dels som okänt och därmed inte kvalitetssäkrat, dels som komplicerat att sätta sig in i och att tillämpa.

Då kyrkostyrelsen redan inlett och även prioriterat arbetet för att analysera problemen föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 28 september 2016

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Birgitta Söderfeldt, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Magnus Ek, Margareta Nisser-Larsson och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Johansson, Titti Ådén, Leif Grip, Linda Isberg, John-Erik Sturesson, Kerstin Andersson-Carlsson, Åke Löfstrand, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Dan Kareliusson, Jan Björkman och Claes Björndahl.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2016:37.

Heléne Lundström

Reservation 2

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2016:70.

Vi som kyrka behöver bli trovärdigare i vårt miljö- och klimatarbete, med teologisk utbildning, genom vår egenutvecklade miljödiplomering i tre etapper. Därför återyrkar jag som helhet på denna motion som vill förstärka miljödiplomeringen i hela vår kyrka.

Heléne Lundström

Kyrkomötet

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2016:3

Miljöfrågor i förvaltningen av prästlönetillgångar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas tre motioner som rör miljöfrågor i förvaltningen av prästlönetillgångar.

Förenklad motionsbehandling tillämpas på 2016:30 punkterna 1–3 samt motion 2016:34 och motion 2016:35. Utskottet finner att inget tillkommit som förändrar ställningstagandet från kyrkomötet 2015. Utskottet föreslår därför att dessa motioner i berörda delar avslås.

Motion 2016:30 föreslår även att kyrkostyrelsen får i uppdrag att upprätta en nollvision för förstörelse av kulturlämningar i kyrkans skog och mark, inklusive prästlönetillgångarna. Utskottet konstaterar att skydd mot skadegörelse av dessa lämningar regleras i Kulturmiljölagen. Vidare har utskottet stort förtroende för det stiftsgemensamma arbete som pågår om att minimera skador på forn- och kulturlämningar och andra miljöfunktioner i samband med förvaltning av prästlönefastigheter. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motion 2016:30 även i denna del avslås.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:30, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:30, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:30, punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:30, punkt 4.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:34.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:35.

Motionernas förslag

Motion 2016:30 av Aron Emilsson, Natur- och kulturvård i Svenska kyrkans skogs- och markinnehav

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan centralt kan ta ett samlat grepp för att säkra biologisk mångfald och hållbara skogs- och jordbruksmetoder i förvaltningen av prästlönetillgångarna och kyrkans skog och mark.
2. Kyrkomötet beslutar uppdra till kyrkostyrelsen att i dialog med stiftet utreda om avkastningskrav i förvaltningen av prästlönetillgångarna och kyrkans skog kan tillåtas minska något till förmån för långsiktigt kontinuitetsjordbruk och reservatsbildningar.

3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i samråd med berörda myndigheter ta del av råd, riktlinjer och forskning, vilka kan implementeras för att hindra skador och förstörelse av kulturarv i samband med förvaltningen av prästlönetillgångarna och Svenska kyrkans skog och jord.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att upprätta en nollvision för förstörelse av kulturlämningar i kyrkans skog och mark, inklusive prästlönetillgångarna.

Motion 2016:34 av Terence Hongslo, Avsätt skog med höga naturvärden till fri utveckling

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att skog med höga naturvärden avsätts för fri utveckling.

Motion 2016:35 av Terence Hongslo m.fl., Hyggesfritt skogsbruk i Svenska kyrkans skogar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkans skogar ställs om till hyggesfritt skogsbruk.

Bakgrund

Kyrkomötet har tidigare under denna mandatperiod behandlat ärendet i motion 2016:30 punkterna 1–3 Natur- och kulturvård i Svenska kyrkans skogs- och markinnehav, med förenklad motionsbehandling, i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2015:1, se sidan 3, avseende motion 2015:37 punkt 1–3. Kyrkomötet avslag motionen.

Vidare har kyrkomötet under denna mandatperiod behandlat ärendet i motion 2016:34 Avsätt skog med höga naturvärden till fri utveckling, med förenklad motionsbehandling, i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2015:1, se sidan 3, avseende motion 2015:11 punkt 1. Kyrkomötet avslag motionen.

Slutligen har kyrkomötet under denna mandatperiod behandlat ärendet i motion 2016:35 Hyggesfritt skogsbruk i kyrkans skogar i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2015:1, se sid. 3, avseende motion 2015:11 punkt 2. Kyrkomötet avslag motionen.

Förenklad motionsbehandling har avseende motionerna 2016:30 punkt 1–3, 2016:34 och 2016:35 beslutats i enlighet med 4 kap. 19 a § i Arbetsordning för kyrkomötet.

Bestämmelser i kyrkoordningen om förvaltning, tillsyn och samråd

Kyrkomötet har genom 46 kap. 2 § i kyrkoordningen gett stiftens i uppdrag att förvalta prästlönetillgångarna.

Enligt 46 kap. 3 § i kyrkoordningen ska naturens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skäligen omfattning vid förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Kyrkostyrelsen har från och med 2010 enligt 46 kap. 5a § i kyrkoordningen tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångar. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen. Ett stift är enligt 5b § skyldigt att på begäran av kyrkostyrelsen tillhandahålla handlingar och annat material som rör förvaltningen, samt att ge kyrkostyrelsen de upplysningar som behövs för tillsynen. Om allvariga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångar uppmärksammas, ska kyrkostyrelsen enligt 5c § avlämna skrivelse till kyrkomötet med förslag på åtgärder som föranleds av stiftets agerande.

I kyrkostyrelsens rapport *Samråd och tillsyn prästlönetillgångar 2015*, som delges kyrkomötets Ekonomi- och egendomsutskott, finns ett särskilt avsnitt som behandlar hållbarhetsfrågor i skogsförvaltningen. Där framgår på sidan 19 att Svenska kyrkan i samarbete med Hushållningssällskapet sedan några år tillbaka tagit fram en inventeringsmodell som syftar till att bedöma hur olika miljöfunktioner hanteras i samband med avverkning. Inventeringsmodellen heter *KUSK*, Kvalitetsuppföljning i slutavverkning, Svenska kyrkan. För miljöfunktionen *kultur- och fornlämningar* gäller inom KUSK numera en fyrgradig skala utifrån Riksantikvarieämbetets och Skogsstyrelsens betygsdefinitioner där betyg 1 är godkänd, betyg 2 innebär att lämningen är oskadad men att hyggesrester har lämnats på den och betyg 3 och 4 innebär en allvarlig skada som är oåterkallelig. Brister i hanteringen kan bl.a. bero på bristfällig information om lämningar och svårigheter att upptäcka en del lämningar i fält. Stiftelsen arbetar kontinuerligt med att markering i fält och i kartmaterial förbättras. Under 2015 inventerades totalt 55 kulturlämningar. Resultatet illustreras i tabellen nedan.

Resultat av hantering av kulturlämningar

Antal kulturlämningar	Betyg 1	Betyg 2	Betyg 3 och 4
2013	101	4	4
2014	32	4	2
2015	39	12	4

Som en del av KUSK genomförs varje år utbildningar för all berörd personal. Utbildningarna är kopplade till resultat och insikter från inventeringarna och hålls på fem olika platser i landet, där två till tre stift deltar varje gång.

Behandling i tidigare kyrkomöte

Vid 2014 års kyrkomöte behandlades motion 2014:82. Motionärerna föreslog i punkten 3 att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter ta fram centrala strategier för att hindra skador och förstörelse av kulturarv i samband med förvaltningen av prästlönetillgångarna och Svenska kyrkans skog och jord.

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade motionen i betänkande EE 2014:1. Utskottet förordade avslag på motionen med följande motivering.

Utskottet delar uppfattningen att Svenska kyrkan i sin roll som förvaltare av skapelsen och bärare av kulturarvet ska vara ett föredöme även när det gäller hänsynen till fornlämningar och kulturarv i skogen. Utskottet konstaterar att Svenska kyrkan för närvarande inte äger prästlönetillgångarna men erfar att en statlig utredning i äganderättsfrågan inom kort väntas starta. Utskottet menar att framtagande av centrala strategier i samråd med myndigheter avseende kulturvård inom ramen för prästlönetillgångarna förutsätter att äganderättsfrågan fått sin lösning.

Detta blev även kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Motion 2016:30

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2016:30.

Beträffande punkterna 1–3 i motionen, finner utskottet att inget nytt tillkommit som förändrar kyrkomötets ställningstagande från 2015. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen i dessa delar.

Beträffande punkten 4 och frågan om upprättande av en nollvision för förstörelse av kulturlämningar i kyrkans skog och mark, konstaterar utskottet att skydd mot skadegörelse av dessa lämningar regleras i Kulturmiljölagen. Vidare har utskottet stort förtroende för det stiftsgemensamma arbete som pågår om att minimera skador på forn- och kulturlämningar och andra miljöfunktioner i samband med förvaltning av prästlönefastigheter. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att även punkten 4 i motionen avslås.

Motion 2016:34

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2016:34.

Förenklad motionsbehandling: Utskottet finner att inget nytt tillkommit som förändrar kyrkomötets ställningstagande från 2015. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Motion 2016:35

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2016:35.

Förenklad motionsbehandling: Utskottet finner att inget nytt tillkommit som förändrar kyrkomötets ställningstagande från 2015. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 28 september 2016

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Birgitta Söderfeldt, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Magnus Ek, Margareta Nisser-Larsson och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Johansson, Titti Ådén, Leif Grip, Linda Isberg, John-Erik Sturesson, Kerstin Andersson-Carlsson, Åke Löfstrand, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Dan Kareliusson, Jan Björkman och Claes Björndahl.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

EE 2016:3

Motion 2016:30 punkt 4 har ett innehåll som är av en sådan betydelse att denna istället borde bifallas.

Jan-Åke Isaksson

Kyrkomötet

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2016:4

Upphandling som stödjer skapelsen och motverkar social dumpning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:45, där kyrkostyrelsen föreslås få i uppdrag att utarbeta riktlinjer för upphandling som utförs inom alla delar av Svenska kyrkan med utgångspunkt från vad som i motionen anförs om krav på miljömässiga hänsyn och stopp för social dumpning.

Utskottet konstaterar att det i dagsläget finns riktlinjer som gäller för nationell nivå, och som står övriga inomkyrkliga enheter fritt att använda om de så önskar.

Den lokala nivåns självbestämmande lyfts fram som en viktig faktor att beakta i det här sammanhanget, och utskottet är av meningen att motionens förslag är av sådan art att det skulle inskränka självbestämmandet i en icke önskvärd utsträckning.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:45.

Motionens förslag

Motion 2016:45 av Jesper Eneroth och Daniel Larson, Upphandling som stödjer skapelsen och motverkar social dumpning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta riktlinjer för upphandling som utförs inom alla delar av Svenska kyrkan med utgångspunkt från vad som i motionen anförts om krav på miljömässiga hänsyn och stopp för social dumpning.

Bakgrund

Svenska kyrkan omfattas inte av lagen om offentlig upphandling (2007:1091). Dock används bestämmelserna i lagen som vägledning för bedömningen av vilka upphandlingsförfaranden som är att anse som affärsmässiga och vilka som inte är det.

I 47 kap. 1–3 §§ i kyrkoordningen finns bestämmelser om församlingars och pastorats ekonomiska förvaltning. Av 3 § framgår vad som gäller beträffande upphandling.

När en upphandling görs ska man utnyttja de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföra den affärsmässigt. Vid upphandling ska alla anbudsgivare, anbudssökande och anbud behandlas utan ovidkommande hänsyn.

I 49 kap. 3 § och 51 kap. 3 § finns motsvarande reglering för stiftens respektive den nationella nivån.

Befintliga riktlinjer för upphandling

Svenska kyrkans nationella nivå

Kyrkostyrelsen fastställde den 6 april 2016 en ny inköspolicy med tillhörande uppförandekod för leverantörer. Den ersätter den upphandlingspolicy som kyrkostyrelsen fastställde 2008. Inköspolicyn kompletterar kyrkoordningens bestämmelser om ekonomisk förvaltning och ska tillämpas på alla inköp som görs av den nationella nivån.

Syftet med denna policy är att säkerställa att nationella nivåns anskaffningsbehov tillgodoses på ett kvalitetsmässigt och kostnadseffektivt sätt med hänsyn tagen till miljökonsekvenser och vad som är etiskt försvarbart.

Gällande uppföljning anges i policyn att uppföljningar ska göras regelbundet av kyrkokansliet. Kyrkostyrelsen ska minst en gång per mandatperiod pröva dokumentets aktualitet, och om behov föreligger uppdatera policyn.

Vid inköp ska följande grundläggande principer tillämpas:

- **Människovärdesprincipen**

Föreställningen om ett människovärde som är lika för alla människor är fundamental både för en kristen etik och för det demokratiska samhället. Ur människovärdesprincipen följer såväl negativa som positiva förpliktelser. De negativa plikterna sätter vissa bestämda gränser för vårt handlande. Varje människa ska behandlas med respekt och får inte utnyttjas på ett otillbörligt sätt. De positiva plikterna innebär krav på aktiva insatser för att främja andra människors väl. De positiva förpliktelserna är relaterade till ett krav på rättvis fördelning och likställdhet mellan människor. Människovärdesprincipen återspeglas idag i olika konventioner för mänskliga rättigheter.

- **Principen om det goda förvaltarskapet**

Enligt förvaltarskapstanken uppfattas de tillgångar som vi människor förfogar över som gåvor som vi har fått av Gud för att brukas i våra medmänniskors tjänst. Människan är en förvaltare av Guds gåvor. Detta rymmer ett ansvar både mot andra människor och mot skapelsen i övrigt. Det handlar om att utnyttja olika naturtillgångar för att tillgodose människors behov och om att vårda naturen med tanke på dess egenvärde och på framtida generationers behov.

- **Affärsmässighet**

Kravet på affärsmässighet gäller vid alla inköp som sker genom upphandling och för alla delar i inköpsprocessen. Vid avrop från ett ramavtal är kravet på affärsmässighet redan tillgodosett genom själva ramavtalet. Nationella nivån omfattas inte av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (fortsättningsvis LOU). Dock används bestämmelserna i LOU som vägledning för bedömningen av vilka upphandlingsförfaranden som är att anse som affärsmässiga och vilka som inte är det. I termen affärsmässighet ingår att nationella nivån ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt och genomföra upphandlingen på ett öppet sätt. Information om planerade, pågående och avslutade upphandlingar kan t.ex. lämnas via Svenska kyrkans

webbplats. Vidare ingår i affärsmässigheten att principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet ska iakttas.

I uppförandekoden för leverantörer preciseras krav på leverantörer gällande bland annat miljömässig hållbarhet, socialt ansvarstagande och anti-korruption.

Nationella nivån ska sluta avtal med företag som rättar sig efter internationella regelverk, vilka syftar till att skydda människor och miljö, och som uppträder ansvarsfullt mot sina anställda, det omgivande samhället och miljön. Nationella nivån ska uppmuntra befintliga och potentiella leverantörer att kontinuerligt arbeta med miljö, mänskliga rättigheter och ansvarsfull styrning.

Generalsekreteraren ansvarar för att det hos nationella nivån finns riktlinjer som tydliggör hur inköspolicyn ska tillämpas. Av dessa riktlinjer ska bl.a. framgå krav på dokumentation i samband med inköp. Det ska också finnas riktlinjer för inköp genom direktupphandling.

I policyn anges att samtidigt som den och uppförandekoden för leverantörer endast gäller Svenska kyrkans nationella nivå bör de i relevanta och tillämpliga delar erbjudas församlingar, pastorat och stift i syfte att bidra till utveckling av en god inköpssed inom Svenska kyrkan.

Kyrkostyrelsen konstaterar i sin skrivelse *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* (KsSkr 2016:1) att det finns stora möjligheter att bidra till ett hållbart och klimatvänligt samhälle genom hållbarhetsbedömningar i upphandling av ramavtal och klimatsatsningar kopplade till det omfattande fastighetsbeståndet. I uppdraget att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet inom området hållbar utveckling kommer kyrkostyrelsen därför att inom ramperioden införa en ny inköspolicy för den nationella nivån som ökar förmågan att bidra till hållbarhet.

Vidare konstaterar kyrkostyrelsen att ramavtal för hela Svenska kyrkan under 2015 har genererat besparingar på drygt 120 miljoner kronor, vilket är 50 miljoner mer än året innan. En inledande analys har indikerat att mer strukturerat arbete med inköp och gemensamma avtal kan åstadkomma besparingar om 300–500 miljoner kronor som helhet i Svenska kyrkan. Efterfrågan på gemensamma avtal är fortsatt hög inom flera områden varför upphandlingsfunktionen kommer att vidareutvecklas under kommande år.

Stift och församlingar

Det finns i dagsläget ingen enhetlig inköspolicy för alla enheter inom Svenska kyrkan. Via intranätet tillhandahåller den nationella nivån dock en mall som det står fritt för alla enheter inom kyrkan att använda sig av om de önskar införa en inköspolicy. Mallen baseras på den av kyrkostyrelsen beslutade inköspolicyn.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:45.
--

Utskottet konstaterar att det i dagsläget finns riktlinjer som gäller för nationell nivå, och som står övriga inomkyrkliga enheter fritt att använda om de så önskar. Vidare konstaterar utskottet att det inte är kyrkoordningsmässigt möjligt för nationell nivå att ta fram riktlinjer som blir gällande för alla stift, församlingar och pastorat.

Den lokala nivåns självbestämmande lyfts fram som en viktig faktor att beakta i det här sammanhanget, och utskottet är av meningen att motionens förslag är av sådan art att det skulle inskränka självbestämmandet i en icke önskvärd utsträckning.

Dessutom konstaterar utskottet att för de ramavtal som tecknas i dag så har nationell nivåns inköpspolicy och uppförandekod för leverantörer redan tillämpats, vilket innebär att i de fallen så har de faktorer som motionären lyfter beaktats.

Utskottet konstaterar vidare att motionens syfte är gott, och att det är av yttersta vikt att inomkyrkliga enheter tar hänsyn till de faktorer motionären nämner då upphandlingar genomförs. Särskilt lyfts social dumpning fram som en faktor som ofta förbises, och som därmed bör diskuteras i relationer med leverantörer. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 27 september 2016

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Marcus Sydh Göransson, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Birgitta Söderfeldt, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Magnus Ek, Margareta Nisser-Larsson och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Johansson, Titti Ådén, Leif Grip, Linda Isberg, John-Erik Sturesson, Kerstin Andersson-Carlsson, Åke Löfstrand, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Dan Kareliusson, Jan Björkman och Claes Björndahl.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion 2016:45.

Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson och Birgitta Söderfeldt

Kyrkomötet

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2016:5

Kyrkomedlemmens möjlighet att välja egen präst vid kyrkliga handlingar

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2016:58 där kyrkostyrelsen föreslås få i uppdrag att utreda möjligheten att tillhöriga ska kunna arvoda egen präst via församlingen.

Utskottet menar att frågan är mer komplex och innehåller ett flertal perspektiv och dimensioner som utskottet vill informera kyrkostyrelsen om. Utskottet föreslår därför att motionen avslås men föreslår även kyrkomötet att informera kyrkostyrelsen om utskottets ställningstagande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:58.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2016:58 informera kyrkostyrelsen om vad utskottet anfört om behovet av en breddad utvärdering av nuvarande regelverk kring arvode för och clearing av kyrkliga handlingar.

Motionens förslag

Motion 2016:58 av Tomas Jansson, Möjlighet att välja egen präst vid kyrkliga handlingar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att kyrkomedlemmar ska kunna arvoda egen präst genom att betala till församlingen, som sedan betalar prästen.

Yttrande från andra utskott

Gudstjänstutskottet har yttrat sig över motion 2016:58 i G 2016:2y, *bilaga 1*.

Bakgrund

En utgångspunkt i Svenska kyrkan, sedan kyrkomötet och dåvarande ombudsmötet gjorde samma principiella ställningstagande 1995, är att dopet har sådan betydelse att det inte bör medföra kostnader för någon enskild oavsett om dopet sker i en hemförsamling eller inte. I direktiven till det utredningsarbete som föregick kyrkoordningen hänvisades till dessa ställningstaganden beträffande kostnader för dop, i övrigt angavs endast att clearing av kostnaderna för kyrkliga handlingar behövde belysas.

När kyrkoordningen fastställdes vid 1999 års kyrkomöte, hade den tidigare frivilliga begravningsclearingen kommit att regleras via begravningslagen och där

blivit obligatorisk. I kyrkoordningen kom rätten att få del av kyrkliga handlingar samt avgifter att regleras och clearing för begravningsgudstjänst blev obligatorisk. Vad gäller avgifter för dop stadgades att det aldrig fick tas ut någon avgift, och när det gäller övriga kyrkliga handlingar att inga avgifter fick tas ut av församlingens egna medlemmar. Beslut om obligatorisk clearing av kostnader för dop, vigsel samt obligatorisk konfirmandersättning beslutades av 2002 års kyrkomöte.

Under årens lopp har flera justeringar gjorts av reglerna avseende clearing och frågan utreddes i Svenska kyrkans utredningar 2009:3 *Ersättning för kyrkliga handlingar*. På grundval av utredningens förslag och inkomna remissvar lade kyrkostyrelsen i sin skrivelse KsSkr 2010:5 *Ersättning för kyrkliga handlingar* fram förslag som innebar att det inom clearingsystemet skulle vara möjligt att ersätta annan präst än hemförsamlingens eller förrättningsförsamlingen samt att en präst inte får ta emot ersättning för kyrklig handling annat än av en församling inom Svenska kyrkan. Skrivelsen behandlades av Ekonomi- och egendomsutskottet i betänkande 2010:9. Både kyrkostyrelsen och utskottet konstaterade att församlingarna ska ha en generös tillämpning av bestämmelserna om förordnande och utskottet ansåg att det i princip bör föreligga synnerliga skäl för att inte tillmötesgå medlemmens önskemål. Kyrkostyrelsen påpekar dock i sin skrivelse att varken enskilda medlemmars eller annan församlings önskemål kan vara tvingande i dessa situationer.

Till 2011 års kyrkomöte inkom ett flertal motioner som berörde clearingsystemet. Flera av dem fokuserade på risken för att medlemmarna inte längre skulle kunna välja viss präst för att förrättningsförsamlingen skulle vara ovillig att förordna en särskild präst. I en annan motion föreslogs det att en församling skulle kunna ta betalt för en kyrklig handling i vissa situationer. Utskottet konstaterade att en förändring skulle bryta mot den viktiga principen att kyrkliga handlingar, på grund av sin särställning alltid ska vara kostnadsfria för medlemmarna. Samtliga motioner avslogs i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2011:2. Kyrkomötet följde utskottets förslag men biföll ett under överläggningen framlagt förslag om att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att genomföra en utvärdering om ersättningen för kyrkliga handlingar.

Kyrkostyrelsen utredde frågan under 2012 och redovisade i sin skrivelse KsSkr 2012:2 *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2011* att utvärderingen inte gav stöd för några genomgripande förändringar, däremot smärre ändringar kring hantering av exempelvis resekostnader. Detta krävde dock inte några kyrkoordningsändringar.

Även 2012 motionerades om möjligheterna för enskilda att välja präst vid kyrkliga handlingar. Motionen 2012:32 avslogs av kyrkomötet då clearingfrågan skulle komma att ingå som en del av den utredning om utjämningsystemet som skulle läggas fram år 2016.

I utredningens betänkande *Gemensamt ansvar – en utredning om fastigheter, kyrkor och utjämningsystem* SKU 2015:2 konstaterar utredningen följande:

Efter att bestämmelser infördes om att en präst inte får ta betalt från enskilda för tjänstgöring vid en kyrklig handling har det diskuterats om detta inskränkt möjligheterna att välja präst. Diskussionerna om detta och om i vilken utsträckning församlingar och pastorat är alltför restriktiva i att förordna präster att utföra en viss kyrklig handling kan inte anses höra till utredningens uppdrag. Det torde inte vara möjligt att utforma clearingsystemet så att det hanterar denna fråga.

Samhället går idag generellt sett mot ett mer individualistiskt förhållningssätt där man i många sammanhang är van att få en fri eller relativt billig grundtjänst, men

kan köpa till tilläggstjänster. För de flesta handlar den kyrkliga handlingen om några av de största händelserna i livet och det torde därför inte vara förvånande att en personlig relation till prästen, känns viktig.

Detta syns även genom ökade krav på en mer individuell utformning av olika typer av ceremonier, däribland de kyrkliga handlingarna. Detta belyses bland annat i en rapport som beställts av Rådet för begravningsfrågor, *Begravning 2011*. Som underlag till rapporten finns en attitydundersökning om svenskars syn på begravingar och begravningsplatser. Av den framgår bland annat önskemål om *personifiering*, dvs. önskemål som handlar om att begravningen ska vara utformad så att den avlidnas personlighet framhävs, *större frihet, mer inflytande över begravningsceremonin, ökad flexibilitet* dvs. önskemål om att få vara med och bestämma över hur begravningen ska utformas, men också ökad frihet vad gäller till exempel att få sprida den avlidnas aska där man själv vill, *mindre flexibilitet, mer enhetligt*. En del är dock nöjda med hur det är idag, och önskar inga förändringar.

Utskottets överväganden

Möjlighet att välja egen präst vid kyrkliga handlingar

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:58.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2016:58 informera kyrkostyrelsen om vad utskottet anfört om behov av en breddad utvärdering av nuvarande regelverk kring arvode för och clearing av kyrkliga handlingar.

Utskottet konstaterar att motionären belyser en frågeställning som har många dimensioner men dessvärre ingen enkel lösning. Utskottet menar att komplexiteten i denna frågeställning om möjlighet att välja egen präst behöver belysas ur många olika perspektiv. Att som motionären föreslår endast utreda frågan utifrån möjligheten att den tillhörige själv får betala anser utskottet därför inte vara tillräckligt.

Under de senaste åren har olika motioner i ärendet hänvisats till utredningen Gemensamt ansvar men inte heller där belystes komplexiteten. Utskottet menar att behovet av en utvärdering av nuvarande regelverk utifrån flera dimensioner är både önskvärd och nödvändig. Frågeställningen kan ses som tecken på en allt sämre anknytning till Svenska kyrkan och innebär därmed mycket större och djupare problem än frågan om ekonomisk ersättning till en präst.

Huvudprincipen är att kyrkliga handlingar ska vara kostnadsfria för tillhöriga. Clearingsystemets tillkomst som utjämningsystem mellan församlingar när tillhöriga önskar kyrkliga handlingar i annan församling är där de är kyrkobokförda ger en lösning på problematiken kring kostnader som uppstår i en annan enhet än där intäkten, kyrkoavgiften, erhålls. Den tillhörige erhåller den kyrkliga handlingen ”kostnadsfritt” genom att inte behöva betala kyrkoavgift på mer än ett ställe.

Många tillhöriga har idag en mycket svag relation till Svenska kyrkan och sin hemförsamling. Därmed känns det naturligt att, vid de stora tillfällena i livet såsom dop, vigsel och begraving, vilja mötas av en präst som man känner till sedan tidigare och har positiva erfarenheter av, exempelvis från den egna konfirmationen, mormors begraving, goda vänners bröllop etc. Samtidigt går samhällsandan i en riktning där man det blivit alltmer vanligt att det finns ett fritt, eller lågt prissatt, grundutbud men där man kan välja tilläggstjänster och betala extra för detta utifrån ekonomi och/eller egna prioriteringar. När församlingen säger nej till att anställa den önskade prästen upplevs församlingen, och därmed Svenska kyrkan, som stelbent

och rigid. Om man därtill lägger perspektivet att många tillhöriga inte har klart för sig vilken församling man tillhör utan uppfattar Svenska kyrkan som en enhet skärps problematiken ytterligare. Att Svenska kyrkan i många sammanhang själv beskriver sig som en helhet och bejaktar detta genom clearingsystemet underlättar inte heller förståelsen för tillhöriga med svag anknytning.

Här vill utskottet betona att det är viktigt att lokalt, i den egna församlingen, arbeta med strategier för att stärka den lokala församlingens samhörighet med sina tillhöriga och göra det naturligt för dem att vända sig till församlingen vid dessa tillfällen.

Utskottet noterar att församlingarnas vilja att anställa extra präster för kyrkliga handlingar inte alltid verkar vara så generös som förutsattes i samband med införandet av regelverket att en präst inte får ta emot ersättning för kyrklig handling annat än av en församling inom Svenska kyrkan. Utskottet har förståelse för att man i enheter med många präster inte ser behovet av att anställa ytterligare en präst för en kyrklig handling och att församlingen därmed skulle få dubbla kostnader i form av löner till både ordinarie personal och extra anställda. Samtidigt kan ett nekande innebära en bruten relation med Svenska kyrkan med utträde som följd.

Att präster ändå väljer att ställa upp och förrätta kyrkliga handlingar på frivillig basis, utan att anställas in i en församling, är därmed den möjlighet som återstår och som många gånger tillämpas. Utskottet anser inte att det kan uppfattas som oskäligt att den som ställer upp frivilligt bör kunna få ersättning för eventuella resekostnader. Utskottet konstaterar dock att med dagens utformning av regelverket är det inte möjligt för prästen att ta emot ersättning från annan än församling. Därmed går kyrkoordningen längre än nuvarande skattelagstiftning som säger att om ersättning inte utgår för uppdraget kan kostnadsersättning för inställeseresan erhållas skattefritt. Skattelagstiftningen ger därmed möjlighet att erhålla skattefri kostnadsersättning men kyrkoordningen begränsar möjligheten när inte anställning sker.

Utskottet noterar även en annan dimension som ytterligare belyser problematiken, nämligen att församlingen ofta redan erbjuder extratjänster i samband med kyrkliga handlingar där den tillhörige betalar. I samband med kyrkliga handlingar är det inte ovanligt att det finns önskemål om extra musikinslag, utöver grundutbudet som ofta består av psalmer samt in- och utgångsmusik. Önskas extra solosång eller musikstycken tar man betalt för detta och musikern erhåller ersättning antingen via sin arbetsgivare eller i vissa fall t.ex. genom begravningsbyrån. Därmed tillhandhålls ”tilläggstjänster” mot avgift i samband med kyrkliga handlingar, men endast avseende musiker och inte prästen. Denna ordning förhindrar även ”svarta pengar i vita kuvert”.

Utskottet anser att det är viktigt – bland annat utifrån trovärdighetsperspektivet – att behålla principen att präst endast ska kunna erhålla ersättning genom församling. Det ska inte kunna misstänkas att präster, eller annan personal, tar emot svarta pengar.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet att motionen avslås men att kyrkomötet beslutar att informera kyrkostyrelsen om vad utskottet anför om behov av en breddad utvärdering av nuvarande regelverk kring arvode för och clearing av kyrkliga handlingar.

Uppsala den 29 september 2016

EE 2016:5

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Birgitta Söderfeldt, Leif Grip, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Margareta Nisser-Larsson och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Johansson, Titti Ådén, Linda Isberg, John-Erik Stureson, Kerstin Andersson-Carlsson, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Dan Kareliusson, Jan Björkman och Claes Björndahl.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2016:2y

Möjlighet att välja egen präst vid kyrkliga handlingar

Till Ekonomi- och egendomsutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över motion 2016:58.

Gudstjänstutskottet har ombetts att yttra sig över motion 2016:58 med avseende på dess pastorala konsekvenser. För många människor är kontakten med en viss präst mycket viktig, särskilt i de livsavgörande skeenden som de kyrkliga handlingarna är förknippade med. Utskottet konstaterar inledningsvis att detta är något positivt. Ofta är det detta som upprätthåller kopplingen till Svenska kyrkan och motiverar en positiv förväntan. Utskottet konstaterar också att det pastorala bemötandet är grundläggande viktigt vid kyrkliga handlingar. Det är därför inte tillfredsställande om människor förväntas betala extra avgifter i dessa sammanhang. Det pastorala bemötandet är lika viktigt oavsett om det gäller dop, konfirmation, vigsel eller begravning även om de praktiska omständigheterna skiljer sig åt.

Om prästen i fråga inte har församlingstjänst, är pensionerad eller i annan anställning, krävs för att prästen ska få ersättning att församlingen förordnar prästen för gudstjänstillfället.

När församlingens ekonomiska situation tillåter att extra förordnanden ges bör det också finnas en generositet hos kyrkoherden för detta. I vissa församlingar kan dock förväntan om att extra präster förordnas påverka församlingens ekonomi så att förutsättningarna för den övriga församlingsverksamheten försämras. Därför behöver vissa församlingar vara mer restriktiva än man av pastorala skäl skulle vilja.

Avseende prästerna är det för de flesta en självklarhet att ställa upp utan ersättning när en nära kontakt finns till familjen. Men om en annan aktör, till exempel en begravningsbyrå, föreslår familjen att en viss präst ska tillfrågas kan en sådan generositet inte förväntas.

Många människor som har möjlighet att anlita en egen präst vill också ha möjlighet att på något sätt ersätta prästen för detta. Även om prästen inte förväntar sig det kan det vara viktigt för familjen. Finns inte former för att på ett rimligt sätt ersätta prästen vågar man kanske inte fråga prästen fler gånger och en fortsättning av den goda kontakten försvåras.

Gudstjänstutskottet föreslår ekonomi- och egendomsutskottet att föreslå kyrkomötet att avslå motionen, samt att med anledning av motionen ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda ärendet med hänsyn till komplexiteten i alla de ovan nämnda dimensionerna.

Uppsala den 29 september 2016

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Nanna Tranströmer, Maria Johansson-Berg, Johan Åkesson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Ola Isacsson, Torvald Johansson, Berth Löndahl, Katarina Ramnerö Ödestad, Sven Milltoft, Kenneth Nordgren, Sonja Grunselius, Kristina Backe, Bo Herou och Jan Segerstedt.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Niklas Nilsson, Gunilla Bengtsson, Birger Jönsson, Roger Olsson, Marie-Louise Marsjögård, Lisa Tegby, Gun Alingsjö Bäck, Dag Sandahl, Lena Jönsson, Göran Wass, Anders Åkerlund, Jerker Alsterlund, Aron Emilsson, Bengt Inghammar och Agneta Hyllstam.

Biskoparna Johan Tyrberg och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2016:6

Församlingsanslag till det internationella arbetet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:63 om församlingsanslag till det internationella arbetet.

Utskottet välkomnar en satsning för att utöka kunskapen om Svenska kyrkans internationella arbete bland församlingarna. Utskottet anser att kyrkostyrelsen i sin verksamhetsplanering för 2017–2019 tillgodoser behovet av förbättrade förutsättningar för församlingarnas anslag till den internationella verksamheten. Utskottet föreslår därför att motionens punkt 1 avslås.

Vidare konstaterar utskottet att eventuella anslag ur församlingarnas budgetar helt och hållet är en lokal fråga att ta ställning till. Enligt den praxis som hittills tillämpats är det heller inte kyrkomötets uppgift att rekommendera andra organisatoriska delar av Svenska kyrkan att agera i en viss riktning. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att även motionens punkt 2 avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:63, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:63, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2016:63 av Hans-Olof Andrén och Kent Karlsson, Församlingsanslag till det internationella arbetet

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att intensifiera kampanjen för församlingsanslag till Svenska kyrkans internationella arbete.
2. Kyrkomötet beslutar uttala att kyrkomötet rekommenderar församlingar och pastorat att anslå 1 procent av kyrkoavgiftsintäkterna till Svenska kyrkans internationella arbete.

Bakgrund

Bestämmelser i kyrkoordningen om församlingens uppgifter

Enligt 2 kap. 1 § i kyrkoordningen får församlingen lämna bidrag till internationell diakoni och mission. Motsvarande bestämmelse för stiftet finns i 6 kap. 4 § i kyrkoordningen.

Kyrkostyrelsens planering av det internationella arbetet

Enligt kyrkostyrelsens skrivelse 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* prioriterar kyrkostyrelsen bland annat stöd till utsatta människor i världen. Detta inte minst mot bakgrund av den under senare tid ökade förföljelsen som drabbar religiösa minoriteter i Mellanösternregionen. Kyrkostyrelsen konstaterar att kunskapen om Svenska kyrkans internationella arbete är låg i stora delar av Svenska kyrkan och inte minst i samhället i stort. Många församlingar vill bidra till det internationella arbetet genom att avsätta medel från den reguljära budgeten och under perioden kommer kyrkostyrelsen därför att göra insatser för att underlätta detta. Insatser för att engagera den viktiga åldersgruppen 18–30 år sker bland annat genom projektet *Agera* i samarbete med Svenska Kyrkans Unga och genom praktikplatser.

Kyrkostyrelsens ekonomiska planering av Svenska kyrkans internationella arbete 2017–2019 sammanfattas i följande tabell.

Internationell mission och diakoni	Utfall 2015	Detalj-budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm-förelse 2017	Jäm-förelse 2018
Extern finansiering	388	428	427	428	434	-22	-25
<i>Varav insamlade medel</i>	197	193	194	196	201	7	5
<i>Varav erhållna bidrag</i>	177	208	230	230	230	-29	-29
<i>Varav övr. int., ändamålsbest. medel</i>	15	27	3	3	3	0	0
Allmän utjämningsavgift	82	93	93	93	93	1	1
Ränta ändamålsbest. medel	0	1	0	0	0	-1	-1
Kostnader	-470	-521	-520	-521	-527	22	25
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Den internationella verksamheten finansieras till stor del genom externa bidrag, huvudsakligen från Sida. Storleken på dessa bidrag kan förändras under planeringsperioden och medföra att kostnaderna ökar eller minskar. Till följd av förväntade minskade intäkter jämfört med föregående ram planeras lägre kostnader till anslag under perioden. Samtidigt förväntas inledningsvis nämnda satsning på att öka kunskapen om det internationella arbetet att ge en ökning av intäkterna från insamlade medel med 7 miljoner kronor. Nivån på finansiering från allmän utjämningsavgift följer den långsiktiga plan som kyrkostyrelsen tidigare beslutat och uppgår till 80 miljoner kronor. Därutöver tillkommer ett tillägg för halva finansieringen av satsningen i Mellanöstern om 2,5 miljoner kronor. Resterande del av satsningen i Mellanöstern finansieras av ändamålsbestämda medel om 2,5 miljoner kronor. För den internationella verksamheten finns ändamålsbestämda medel som uppgår till drygt 100 miljoner kronor. I enlighet med kyrkomötets beslut 2007 ingår 30 miljoner kronor avseende bostadsbyggnadsprojekt på Olivberget i Jerusalem. Kostnaden fördelas med 10 miljoner kronor för respektive år.

Behandling i tidigare kyrkomöte

Vid 2002 års kyrkomöte behandlades motion 2002:11. Motionären föreslog att kyrkomötet beslutar att Svenska kyrkan på stifts- och församlingsnivå samt rikskyrkan i sin budget utöver all annan givarverksamhet avsätter minst en procent till kyrkor i utvecklingsländer.

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade motionen i betänkande EE 2002:4. Utskottet föreslog avslag på motionen med följande motivering.

Kyrkoordningen lägger hinder för kyrkomötets möjlighet att utfärda bestämmelser angående stifts- och församlingsnivåns budget. Utskottet vill inte heller tillstyrka några budgetmässiga avsättningar på den nationella nivån, men menar att denna skall sträva efter att i första hand se till att det internationella arbetets administration inte kräver några gåvomedel. Utskottet har en förhoppning om att det internationella arbetet inom en snar framtid frivilligt prioriteras på alla nivåer inom Svenska kyrkan.

Detta blev även kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:63.

Utskottet välkomnar en satsning för att utöka kunskapen bland församlingarna om Svenska kyrkans internationella arbete. Samtidigt menar utskottet att kyrkostyrelsen i sin verksamhetsplanering för 2017–2019 tillgodoser behovet av förbättrade förutsättningar för församlingarnas anslag till den internationella verksamheten. Utskottet föreslår därför att motionens punkt 1 avslås.

Beträffande förslaget enligt motionens punkt 2 konstaterar utskottet inledningsvis att eventuella anslag ur församlingarnas budgetar helt och hållet är en lokal fråga att ta ställning till. Enligt den praxis som hittills tillämpats är det heller inte kyrkomötets uppgift att rekommendera andra organisatoriska delar av Svenska kyrkan att agera i en viss riktning. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motionens punkt 2 avslås.

Uppsala den 28 september 2016

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Birgitta Söderfeldt, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Magnus Ek, Margareta Nisser-Larsson och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Johansson, Titti Ådén, Leif Grip, Linda Isberg, John-Erik Sturesson, Kerstin Andersson-Carlsson, Åke Löfstrand, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Dan Kareliusson, Jan Björkman och Claes Björndahl.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2016:7

Överblivna datorer

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:83, där kyrkostyrelsen föreslås få i uppdrag att utreda förutsättningarna för att, på alla nivåer, via Computeraid eller liknande organisation, skänka överbliven och daterad elektronik till tredje världen.

Utskottet konstaterar att det i dag finns ett avtal gällande en tjänst liknande den ComputerAid erbjuder. Avtalet är tecknat baserat på väl underbyggda resonemang, som inkluderar sådant som att produktens hela livscykel bör beaktas och att miljömässig hållbarhet i återvinningsprocesser är lättare att ha kontroll på i Sverige än utomlands. Dessutom noterar utskottet att kyrkokansliet redan har för avsikt att under 2017 göra en ny upphandling av en dylik tjänst, alternativt omförhandla villkoren med befintlig leverantör.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet att motionen avslås.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:83.

Motionens förslag

Motion 2016:83 av Anders Ahl, Överblivna datorer

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningarna för Svenska kyrkan att, på alla nivåer, via Computeraid eller liknande organisation, skänka överbliven och daterad elektronik till tredje världen.

Bakgrund

Gällande reglering

Enligt 2 kap. 1 § i kyrkoordningen ska församlingen eller pastoratet anskaffa och underhålla den egendom som behövs för den egna verksamheten och i 6 kap. 4 § 4 finns motsvarande bestämmelser för stiftet. I förarbetena till nämnda paragrafer klargörs att denna formulering också ska gälla inventarier, såsom datorer och telefoner.

I inledningen av fjärde avdelningen: Den nationella nivån, tredje stycket anges följande:

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Det beslutar om kyrkoordningen. Den lokala och regionala självstyrelsen kommer till uttryck i att kyrkomötet inte får besluta i sådana enskilda frågor som faller inom församlingarnas och stiftens ansvarsområden.

Det finns därför inte någon möjlighet för nationell nivå att teckna avtal av en typ som är bindande för andra nivåer utan att först förändra denna formulering. Däremot är det möjligt för nationell nivå att teckna ramavtal, vilka sedan kan nyttjas av stift, pastorat och församlingar.

Dagsläget

I dagsläget finns ingen enhetlig metodik för hur Svenska kyrkan hanterar överbliven och daterad elektronik. Det finns dock ett ramavtal med IT-företaget ATEA, gällande deras tjänst GoITloop. Tjänsten fokuserar på återanvändning, återförsäljning och avfallshantering av begagnade IT-produkter.

Vid val av leverantör behöver en rad olika aspekter bedömas så som ambitionen att öka livslängden på datorer och annan elektronik samt säkerställande av att återvinning och hantering av avfallet sker på ett miljömässigt klokt sätt. Utöver det behöver säkerhetsaspekter garanteras (så att data raderas före eventuell återanvändning).

ATEA hanterar säkerhetsaspekterna på ett professionellt sätt. De samarbetar med ledande företag inom återvinningsindustrin som utför återvinningen och är specialister inom varje specifikt område. Samtliga av dessa leverantörer har de tillstånd som krävs enligt lag och ISO-certifieringar.

Överbliven och daterad elektronik hämtas ute hos kunden, och sedan hanteras den på lämpligt sätt, genom att man återvinner eller återanvänder det som går och på ett miljömässigt ansvarsfullt sätt skrotas övrigt. Regelverken kring e-avfall i Norden är mycket strikta och infrastrukturen är väl utbyggd, vilket sällan är fallet i utvecklingsländerna. Grundtanken vid återvinning är att material blir till ny råvara och/eller ny komponent i en annan produktionskedja. Faktum är att 99,7 procent av en dator återvinns, och endast 0,3 procent hanteras som miljödeponi.

I de fall utrustningen kan säljas vidare så säljer ATEA den till andra företag. ATEA säljer aldrig utrustning direkt till konsument. Efter försäljning sker utbetalning till kund.

Alla processer som ingår i tjänsten är certifierade enligt både ISO 9001 och ISO 14001.

Sedan februari 2015 har avtalet nyttjats av totalt 13 enheter, ett stift, fyra pastorat, sju församlingar samt nationell nivå.

Kyrkokansliet avser att under 2017 göra en ny upphandling av liknande tjänster eftersom marknaden och de totala IT-behovet ständigt förändras.

ComputerAid

ComputerAid Sweden är en frivilligorganisation som samlar in datorer och annan elektronik för att skicka vidare till olika humanitära och icke vinstdrivande ändamål i världen.

Sedan tidigare har Svenska kyrkan i Uppsala (Uppsala pastorat och Danmark-Funbo församling) skänkt elektronik via ComputerAid.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:83.
--

Utskottet konstaterar att det ramavtal som i dagsläget är tecknat i fråga om återvinning av elektronikutrustning, är baserat på väl underbyggda resonemang. Detta inkluderar viktiga faktorer som exempelvis att produktens hela livscykel bör beaktas och att miljömässig hållbarhet i återvinningsprocesser är lättare att ha kontroll på i

Sverige än utomlands. Dessutom noterar utskottet att kyrkostyrelsen har för avsikt att redan under 2017 göra en ny upphandling av en dylik tjänst. Mot bakgrund av ovan nämnda föreslår utskottet att motionen avslås.

EE 2016:7

Uppsala den 27 september 2016

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Marcus Sydh Göransson, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Birgitta Söderfeldt, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Magnus Ek, Margareta Nisser-Larsson och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Johansson, Titti Ådén, Leif Grip, Linda Isberg, John-Erik Sturesson, Kerstin Andersson-Carlsson, Åke Löfstrand, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Dan Kareliusson, Jan Björkman och Claes Björndahl.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Vi hade sett att ramavtalet tecknas för nationell nivå, vilket gör att det då inom hela Svenska kyrkan kommer att finnas möjligheten att just tredje världen kunde få överbliven daterad elektronik med en miljömässig och ansvarsfull skrotning i slutänden.

Jan-Åke Isaksson och Dan Kareliusson